Zaaknr. :
Kenmerk : 16IT031900
Barcode :

Verslag van de vergadering van het algemeen bestuur van waterschap Brabantse Delta d.d. 13 juli 2016 om 19.30 uur te Breda, kapel, Bouvigne.

Aanwezig:
De voorzitter: C. Moonen
De leden: J.J.M. van der Aa, M.J.C.M. Arts, K. van den Berg, W. Bonthuis, C.B.M.E. Franssen, J.J.M. van der Heijden, H.B. Hieltjes, C.A.M. de Jong, L.H. van der Kallen, K. Knook, J.J. Kocx, W.W.J.F. de Koning-Bogers, C.A.M. Korst-Dingemans, C.C.F. Mureau, G.G. de Neve, F.C.J. van Noord, P.H.T. Raedts, Th. Schots, H.C.A.M. Schouwenaars, J.A.M. Slenders, C.A.G. Sneep, W. Spierings, J.P.W.A.A.M. Taks, M.C. Velthoen, J.A.P.G. Verhulst, J.J.M. Voets, A.A.F.M. Wijnen

Afwezig: J. van Dam, W.J.H. de Boer, H.P. Verroen

De secretaris-directeur: H.T.C. van Stokkom

Notulist: H. Mutsaerts van Het Notuleercentrum

1. Opening

De voorzitter: Dames en heren, van harte welkom op deze Algemeen Bestuursvergadering. De heer Verroen en de heer De Boer zijn verhinderd. Ik heb een paar korte mededelingen. Op 4 september zijn er festiviteiten in het Ginneken en daarom wordt op die dag het kasteel en het landgoed opengesteld. 10 september is open monumentendag en daar doen wij ook aan mee. Dat is belangrijk voor onze zichtbaarheid en de toegankelijkheid van het landgoed. Ik noem dit, omdat wij voor die tijd geen algemeen bestuursvergadering meer hebben en u bent als algemeen bestuur van harte uitgenodigd. Op 25 augustus is de netwerkdag van de NBWB met als thema Water en de stad. Daarvoor bent u ook allemaal uitgenodigd in het Van Abbe Museum in Eindhoven.

1.a. Spreekrecht

De voorzitter: Er heeft zich een inspreker aangemeld, de heer Clarijs. Formeel schors ik de vergadering, want de heer Clarijs krijgt het woord. Hij krijgt maximaal 5 minuten om in te spreken en daarna hebben alle leden de gelegenheid een verduidelijkende technische vraag te stellen, maar niet bestuurlijk. Er mag geen debat ontstaan en de vragen worden beantwoord door de heer Clarijs. Daarna hef ik de schorsing op en gaan wij door met de agenda. Ik stel voor om agendapunt 3.g, Halderberge en de persleiding, helemaal aan het einde van de vergadering na de rondvraag te bespreken. Dan hoeven de ambtenaren niet buiten te wachten en zij kunnen dan naar huis gaan. Ik zie instemming.

De heer Schouwenaars: Ik wil geen revolutie preken, maar de gemeenteraad waar ik in heb gezeten, behandelde het agendapunt waar een inspreker voor was, als eerste, zodat de inspreker naar huis kon gaan.

De voorzitter: Dat hebben wij ook weleens gedaan. Wat u voorstelt, zou kunnen. De heer Clarijs spreekt in bij agendapunt 3.e en ik vraag of u kunt instemmen om dat agendapunt als eerste te behandelen. Dat is plezierig voor de heer Clarijs. Daar is instemming voor. Dank mijnheer Schouwenaars. Dat is publieksvriendelijk en dat is een belangrijk thema van het waterschap, dus dat gaan wij zo doen. Ik geef het woord aan de heer Clarijs.

De heer Clarijs: Geachte bestuursleden, mijn naam is Jacques Clarijs uit Etten-Leur en ik spreek vanavond in om u te informeren over mijn probleem met de wateroverlast op onze percelen langs de Kibbelvaart, een probleem dat al jarenlang speelt en steeds erger wordt. U besluit vanavond over het aanleggen van de EVZ langs de Kibbelvaart, een ideale gelegenheid om werk met werk te maken. Ik zal u vertellen welk probleem wij ervaren. Ons land- en tuinbouwbedrijf is gelegen langs de Kibbelvaart. Onze families verbouwen daar al drie generaties tuinbouwgewassen en wij hebben nog nooit noemenswaardige problemen gehad. De Kibbelvaart verzorgt de afwatering van het bedrijventerrein Vosdonk. Dit bedrijventerrein is de afgelopen

jaren fors uitgebreid met bedrijfsbebouwing en parkeerterreinen. De compenserende waterberging die de bedrijven aan zouden moeten leggen voor de forse toename van verhard oppervlak, is vaak niet aanwezig. De Kibbelvaart moet daarom steeds meer water afvoeren en stroomt bij hevige regenval over. Dat geldt ook voor de ten noorden van ons bedrijf gelegen watergang, die de afwatering van Hoeve verzorgt. Hoeve is gegroeid en er valt steeds meer water op verhard oppervlak. De afvoercapaciteit naar de Kibbelvaart op zichzelf is nog steeds onvoldoende. Maar omdat de waterstand in de Kibbelvaart na een regenbui te hoog wordt, kan het water afkomstig van Hoeven, niet worden afgevoerd met als gevolg dat onze percelen regelmatig onder water staan. Dat is zestien keer gebeurd in de afgelopen jaren. Ik kan u laten zien dat tweehonderd meter uit de Kibbelvaart is overstroomd en onze oogst, waar ik en mijn gezin hard voor moet werken, is in een keer verloren. Hier worden wij wanhopig van. Het is zelfs zo dat als het bij ons niet regent maar wel in het omliggende stedelijke gebied, ons perceel kan overstromen. Wij hebben dat helaas een aantal keren meegemaakt. Ons perceel fungeert als waterberging voor het stedelijk gebied. Wij merken in de afgelopen jaren met de uitbreiding van het bedrijventerrein en de kern Hoeven dat de wateroverlast steeds erger wordt. Wij zijn eigenlijk de dupe van het probleem van een ander. U kunt vanavond meehelpen aan een structurele oplossing voor ons probleem. Het waterschap heeft gronden in eigendom direct ten noorden van ons huiskavel. Ook deze gronden staan regelmatig onder water. Op een deel van deze gronden is de inrichting van de EVZ voorzien. De rest van het perceel wordt weer verkocht voor landbouwdoeleinden, zeggen ze. Dat is dus een gemiste kans. Dit perceel leent zich uitstekend voor het aanleggen van een waterberging. Het water uit het stedelijk gebied kan hier tijdelijk geborgen worden en vervolgens door de Kibbelvaart worden afgevoerd. Het perceel is al in eigendom van het waterschap en er vinden al werkzaamheden plaats voor het aanleggen van de EVZ. Het realiseren van een waterberging kan tegen relatief lage kosten. De oplossing die ik u voorstel, is technisch mogelijk. Het waterschap heeft al schetsen en berekeningen gemaakt en was van plan de waterberging in het projectplan op te nemen. Tijdens de voorlichtingsavond over de EVZ is dat door een medewerker verteld. Ik vind het onvoorstelbaar dat de waterberging nu toch niet wordt meegenomen. Ik roep u op om werk met werk te maken. Laat de natuur floreren door de EVZ aan te leggen en zorg tegelijkertijd voor het realiseren van de waterberging op de aaneengelegen gronden die in handen zijn van het waterschap, want die kunnen bij mij voor droge voeten zorgen, zodat wij onze mooie gewassen kunnen blijven verbouwen en oogsten en ook nog kunnen verkopen. Als u vragen heeft, dan beantwoord ik ze graag.

De voorzitter: Hartelijk dank voor uw duidelijke inbreng. Ik geef nu de gelegenheid om verduidelijkende technische vragen te stellen.

De heer Mureau: Voorzitter, ik heb drie vragen aan de heer Clarijs. U geeft aan dat het probleem steeds groter is geworden. Kunt u toelichten hoe het voorheen was en nu?

De heer Clarijs: Vroeger was het allemaal boerenland en toen was er geen industrieterrein en toen gebeurde er niets. Sinds het industrieterrein gekomen is, het vaartje komt van Sprundel en Rucphen af en bij de bocht bij de spoorlijn ligt het industrieterrein. Ik ben er net nog langsgereden en ik heb honderdtwintig (120) boards geteld. Het water gaat recht in de sloot en recht het vaartje in en bij mij op de akker. Dat vaartje komt van Sprundel af, voorbij het industrieterrein, daar loopt het gewoon over de weg heen en daar komt nog heel veel water bij. Dat moet onder de Hoevenseweg door richting noorden. Daar levert de ecobrug voor het wild nog een belemmering op, maar dat is niet het grootste probleem. Het vaartje loopt al over en al het water van Hoeven loopt over tweehonderd meter links en rechts de akker op. Ik heb het vierentwintig (24) uur aan een stuk meegemaakt. Echt waar. Ik bel de gemeente Hoeven op en die zegt, wij voeren het water af in de sloot van Brabantse Delta en die moeten maar weten waar ze ermee blijven. Ik ben wel in een keer tachtigduizend euro (€ 80.000) verloren.

De heer Mureau: Mijn tweede vraag. U gaf aan, als het bij ons niet regent en elders wel, dan staat u toch onder water. Kunt u dat toelichten?

De heer Clarijs: Wij luisteren naar de radio en er wordt gezegd dat er in Sprundel een wolkbreuk komt. De brandweer rukt uit. Mijn vrouw zegt, Jacques, we komen goed weg, we hebben de bui niet. Ik zeg, wacht maar, en ja hoor, ’s middags bij ons alles onder water. Wij zijn drie hectare kwijt, terwijl er bij ons geen druppel is gevallen.

De heer Mureau: Mijn laatste vraag is, u zegt, richt een waterberging in. Is het probleem dan structureel opgelost?

De heer Clarijs: Als ik eerlijk moet zijn en dat ben ik, van de zestien keer zou ik dan tien keer gered zijn. Ik heb het niet over buiten van zeventig (70) millimeter, maar gewoon normaal, dertig (30) millimeter.

Mevrouw Raedts: Ik heb een vraag over uw bedrijf. Uw bedrijf ligt van oudsher voor een stuk in een beekdal. Ligt daar veen, is uw perceel gezakt, is het lager komen te liggen?

De heer Clarijs: Het perceel dat onder water staat, hebben wij na ruilverkaveling laten egaliseren, maar er heeft al zestien keer water op gestaan, zelfs een keer tachtig (80) centimeter. Dat is wat verzakt, dat ligt niet meer zoals eerder. Er zit nu dus een zonk in, het is altijd recht geweest.

De voorzitter: Dat waren de verduidelijkende vragen. Ik dank u voor uw inspraakreactie, mijnheer Clarijs. De eerste nota ter besluitvorming wordt de Kibbelvaart.

1.b. Bepaling primus bij hoofdelijke stemming

De voorzitter: De primus bij hoofdelijke stemming is nummer 25, de heer Van der Heijden.

2. Notulen en besluitenlijst van 15 juni 2016

De voorzitter: Dan stel ik nu de notulen en de besluitenlijst aan de orde. De vragen zijn beantwoord. Als u het eens bent met de beantwoording, dan kunnen wij op die manier de lijsten aanpassen. Ik heb zelf een opmerking over de notulen naar aanleiding van een vraag van mevrouw Bonthuis. Zij had mij gevraagd of ik in een overleg met de gedeputeerde van de provincie Noord-Brabant aandacht wilde vragen voor de dynamische uitvoeringsagenda, de DUA, en waarom deze vertraging oploopt. Dat heb ik vorige week gedaan in het overleg van de drie dijkgraven met gedeputeerde Van den Hout. De provincie heeft toegezegd vlotter door te gaan werken aan de inhoudelijke uitwerking van de dynamische uitvoeringsagenda. Zij gaven toe dat deze inderdaad vertraging heeft opgelopen vanwege openstaande vacatures. Wij hebben als dijkgraven aangegeven dat wij niet veel kunnen met openstaande vacatures, aangezien ook de provincie net als iedereen, dient te leveren wat zij hebben afgesproken. Ik kreeg ook steun van mijn collega's, dus wij hebben het duidelijk gemarkeerd.

De heer Schouwenaars: Voorzitter. Ik heb een opmerking over de actiepuntenlijst.

De voorzitter: Is dat een andere dan die in de technische vragen en antwoorden staat, want als het dezelfde is en u bent akkoord met het antwoord, dan zouden wij die antwoorden kunnen verwerken in de lijst en dan hoeven wij die hier niet te herhalen. Hebt u een nieuw punt?

De heer Schouwenaars: Ik ben absoluut niet tevreden met het antwoord.

De voorzitter: Dan moeten wij het er even over hebben. Ik had gehoopt, we hebben zulke mooie antwoorden gegeven. Wat is uw punt?

De heer Schouwenaars: Het gaat over actiepunt dijkversterking Geertruidenberg. Het technische antwoord op onze vraag klopt, dat besluit is indertijd genomen. Alleen rondom de regionale keringen hebben wij een andere afspraak gemaakt en het lijkt mij voor de hand liggen om een consistente lijn te volgen en dezelfde afspraak die wij met de regionale keringen hebben, ook met terugwerkende kracht te maken voor de dijkversterking Geertruidenberg, namelijk dat de afweging van de voorkeursvariant in het algemeen bestuur besproken wordt, zoals wij ook over de voorkeursvariant voor de regionale keringen Midden in het algemeen Bestuur hebben besloten. Daarom lijkt het mij terugkijkend naar het besluit van toen, handig om dat besluit aan te passen.

De voorzitter: In het antwoord staat dat wij ervoor hebben gekozen om de keuze voor de voorkeursvariant te laten besluiten door het algemeen bestuur. Daar bent u het toch wel mee eens denk ik. Hier ligt namelijk het mandaat voor besluitvorming.

De heer Schouwenaars: Dan heb ik het verkeerd gelezen. Bij de technische vragen staat volgens mij dat het dagelijks bestuur over de voorkeursvariant besluit en dat wij de stukken krijgen toegezonden. Ik ben af en toe wat dyslectisch, maar volgens mij staat dit er.

De voorzitter: Ja. In het technische ambtelijke antwoord staat inderdaad dat het dagelijks bestuur het voorkeursalternatief vaststelt en daar gaat uw punt over.

De heer Schouwenaars: Ik zou dus graag hebben dat wij de lijn zoals bij de regionale keringen, ook hier gaan volgen en de voorkeursvariant door het algemeen bestuur laten vaststellen.

De voorzitter: Het is een wezenlijk punt en ik neem het mee terug naar het dagelijks bestuur, want het gaat om een fundamenteel punt, waar leg je de besluitvorming neer.

De heer Schouwenaars: Dank u wel.

Mevrouw De Koning: Dan heb ik ook nog een vraag. Ik heb antwoord gekregen op een technische vraag. Dat gaat over punt 5, de ingekomen stukken. Het punt dat ik heb aangekaart, zou ik graag ter discussie willen stellen, maar ik weet niet waar ik dat kan doen.

De voorzitter: Het staat op de agenda, dus laten wij het daar bespreken.

Mevrouw De Koning: Dank u wel.

Besluit: Het algemeen bestuur stelt de notulen (inclusief de actie- en toezeggingenlijst) en de besluitenlijst van 15 juni 2016 vast.

2. Nota's ter besluitvorming

3.e Vaststelling projectplan EVZ Kibbelvaart-Halderberge

De heer Verhulst: Voorzitter. Het is jammer dat ik niet het hele betoog van de heer Clarijs heb gehoord, want het is dicht bij onze locatie. Het CDA heeft dit uitvoerig bekeken en vindt het een mooi projectplan. Jammer dat het een niet aaneengesloten ontwerp is. Wel hebben wij enige zorg over de gedempte slootjes waar mogelijk vervuiling in zit, en over eventueel aanwezige munitie. Voor het perceel van de heer Clarijs zouden wij graag zien dat er een oplossing komt voor de wateroverlast op zijn perceel. Er is een mogelijkheid om een waterberging te creëren, maar voor ons is wel de voorwaarde dat de EVZ ook op het perceel van de heer Clarijs wordt aangelegd. Het CDA kan dus instemmen met het projectplan.

De heer Taks: Voorzitter. 50plus is positief over het projectplan. Het is een mooi plan. Het heeft het voordeel dat het ook voorziet in een oplossing in het gebied voor waterberging en dat er een bijdrage wordt geleverd aan het verbeteren van de waterkwaliteit. Er is nog een stap te zetten en dat is het oplossen van het probleem van de heer Clarijs. Wij zouden het toejuichen als het gesprek met hem wordt voortgezet en er een oplossing wordt gezocht.

Mevrouw Raedts: Voorzitter. Ook mijn fractie vindt het verheugend dat er weer een EVZ voor een deel klaar is. Dat is een goed resultaat. Anderzijds wel heel teleurstellend dat een heel stuk van de EVZ niet ingericht wordt, waardoor de totale EVZ gemankeerd is. Ik wil oproepen om alles op alles te zetten om daar toch de EVZ compleet te maken en een oplossing te vinden met de heer Clarijs voor de wateroverlast ter plekke. Hebt u alle creatieve mogelijke oplossingen met elkaar besproken? Is het uitputtend aan de orde geweest? Dan nog een tweede punt. Bij deze EVZ is sprake van bosschages en bosjes die er al liggen en die niet bij de EVZ gerekend zijn, maar wel een dergelijke functie kunnen vervullen. Dat betekent wel dat die bosjes moeten voldoen qua inrichting en zeker qua beheer aan het doel waarvoor de EVZ gerealiseerd is. Met andere woorden, kan het waterschap in contact treden met de eigenaren van de bosjes om met beheer en inrichting een extra bijdrage aan de EVZ te kunnen geven?

De heer Van Noord: Voorzitter, onze fractie sluit zich aan bij het merendeel van de voorgaande sprekers. Het is een goed project, maar wel met beperkingen, omdat niet alle grond verworven kan worden. Het is in de Commissie Watersystemen uitgebreid uitgelegd en besproken en dank aan de ambtenaren die dat toegelicht hebben. Onze fractie stemt in met het voorstel, maar wij blijven het dagelijks bestuur wel vragen om met alle betrokkenen te kijken naar alle opties om het laatste deel te realiseren of een deel daarvan.

De heer Mureau: Voorzitter, wij horen het verhaal van de heer Clarijs en dat roept bij ons toch wat twijfels op. Het plan kan goed zijn, maar het kan misschien ook nog beter. Daartoe roepen wij het dagelijks bestuur op. Er ligt een mogelijkheid, omdat het waterschap daar grond in eigendom heeft, om zowel de EVZ te versterken en te vergroten als een waterberging aan te leggen. De heer Clarijs heeft duidelijk aangegeven dat zijn probleem het probleem van een ander is. Hij lost eigenlijk het probleem van anderen op en onze fractie vindt dat wij hem niet in de kou of in het water kunnen laten staan. Ik zou heel graag van het dagelijks bestuur de toezegging hebben dat dat perceel zoals wel in het plan staat maar in ieder geval niet als ruilgrond beschikbaar is, dat eerst gekeken wordt of het probleem van de heer Clarijs hiermee opgelost kan worden.

De heer Velthoen: Voorzitter, twee opmerkingen van de VVD. Het is een goed plan, daartegenover krijgen wij wel veel EVZ's voor onze kiezen in alle stukken die wij de laatste maanden hebben zien passeren. Wij hebben daar gezamenlijk met de coalitie afspraken over gemaakt. Ik begrijp dat wij met de provincie en andere overheden gezamenlijk afspraken hebben gemaakt, maar wij vragen ons af, droge voeten is de hoofdtaak in onze ogen, daar heeft de inspreker duidelijk over gesproken. Als wij naar waterberging gaan, dan lijkt ons dat een goed idee, maar wij zouden wat behoudender willen zijn op de EVZ's. Wij zijn heel

benieuwd naar wat het dagelijks bestuur ziet als mogelijke oplossing of dat zij hiervoor al iets in gedachten heeft.

De heer Arts: Voorzitter, met een deel van het projectplan dat voorligt, kunnen wij instemmen, maar het projectplan is nog niet af. Het is duidelijk niet af, dat is ook geantwoord op de technische vragen. Ik ben blij dat het dagelijks bestuur de ambitie heeft om te zijner tijd het projectplan verder af te maken. De missing link van achthonderd (800) meter is erg groot. De keten is zo sterk als de zwakste schakel en hier is niet eens sprake van een zwakke schakel, maar er is een schakel weg. Ook in de antwoorden op de technische vragen zegt u dat u al zes keer in gesprek bent geweest met de inspreker, maar dat stelt de fractie Water Natuurlijk niet gerust. Wat wij graag hadden gewild – wat dan heet in het jargon een gebiedsproces – is dat u in gesprek zou zijn gegaan met de twee gemeenten Halderberge en Etten-Leur die hier belang bij hebben, met de bedrijvenvereniging, met natuurterreinbeheerders, de landbouwers in het gebied en in een soort mutual gains process op zou zijn gaan halen welke kansen er over en weer met elkaar zouden liggen in het gebied om die manier – dat is misschien ook de creativiteit waar mevrouw Raedts aan refereert – uit het probleem te komen dat de inspreker heeft. Hij heeft een sympathiek verhaal, dat de nodige aandacht verdient.

De heer Hieltjes: Voorzitter, dank voor de steun en de vragen en oproepen. De heer Verhulst kan instemmen en jammer dat het niet aaneengesloten is. Dat hebben ook andere sprekers aangegeven. Het ontbrekende stuk is groter dan wenselijk voor de ecologische doelstelling. Wij hebben daar nog steeds een taak. De heer Velthoen geeft aan dat wij minder hard mogen lopen met EVZ's als ik hem goed begrijp. Dit dagelijks bestuur heeft een aantal afspraken gemaakt voor kilometers EVZ en daar geven wij uitvoering aan. Misschien uiteraard ook de opgave die er her en der is voor veiligheid en waterberging, maar dit stuk heeft de provincie aangewezen als EVZ en er staat een taak waarvan wij in de bestuursovereenkomst hebben aangegeven dat wij dat willen doen. De heer Verhulst wijst op de risico's in de sloten. Die zijn er inderdaad. Het zal blijken in hoeverre wij daar te maken hebben met vervuiling of munitie, maar dat is als risico onderkend. Hij geeft ook aan dat hij het eigenlijk fijn zou vinden als wij tegemoetkomen aan de wens van de heer Clarijs en hij koppelt daaraan de voorwaarde dat dan wel op zijn grond een EVZ aangelegd kan worden. Ik weet niet of je dat een mutual gains approach mag noemen of dat het combineren van wensen en het gezamenlijk realiseren van doelstellingen is, maar dat is iets wat ik ook heb opgepakt uit de bespreking in de Commissie Watersystemen, want die commissie erkent de situatie van de familie Clarijs met hun bedrijf die de afgelopen jaren een toename van wateroverlast heeft ervaren, deels door externe omstandigheden zoals Vosdonk, bouwen in Hoeven, deels door wellicht het inklinken of een zonk in het gebied, deels door veranderingen in neerslag. Dat alles telt bij elkaar op en het effect is dat er meer wateroverlast is. Wij hebben in dit gebied niet dezelfde opgave als in andere gebieden, omdat het op de provinciale kaart is aangemerkt als beekdal. Daarin zit een ander beschermingsniveau, een andere mate van verantwoordelijkheid dan in peil beheerste gebieden om wateroverlast te voorkomen. Maar dat maakt voor de gewassen niet uit, want die weten niet waar zij staan. Als waterschap voelen wij een bepaalde verantwoordelijkheid, maar minder sterk dan in peil beheerste gebieden om te kijken of je hier de wateroverlast kunt oplossen. Er is grond verworven aan de noordkant – op de kaart is dat perceel 42 – waar in dit plan een strook EVZ is ingericht. Er is nog circa drie hectare beschikbaar en er zijn verschillende mogelijkheden om in het gebied integraal een oplossing te vinden. Het zou kunnen zijn als ruilgrond om bij wijze van spreken van de buurman van de heer Clarijs een strook te kopen, zodat je daar de EVZ kunt inrichten. Een andere mogelijkheid die ook in de Commissie Watersystemen is besproken, is denk ik in lijn met wat de heer Verhulst aangeeft. Op het moment dat de heer Clarijs te bewegen is om tegen de gebruikelijke voorwaarden tegen de getaxeerde waarde een strook van ten minste tien meter van zijn grond te verkopen voor de inrichting van de EVZ en dat kan worden ingericht conform de doelstellingen, dan hebben wij in ieder geval een stap gezet in de ontbrekende schakel. Dat zou ons in het kader van een win-winsituatie ertoe kunnen brengen dat het dagelijks bestuur later dit jaar wellicht een voorstel doet om nog een toevoeging van de EVZ te doen in combinatie met waterberging, maar dan wel graag in die combinatie om die win-winsituatie te behalen. Het is niet dat je daarmee de achthonderd (800) meter sluitend maakt, verre van, maar er wordt wel een stap gezet om beide doelstellingen te combineren. Ik ben bereid dat in het dagelijks bestuur te bespreken en aan u voor te leggen, maar om dit plan wel vast te stellen met de bereidheid om dat later uit te werken.

De heer Verhulst: Bij interruptie, Het is niet alleen mijn standpunt, maar van de gehele CDA-fractie.

De heer Hieltjes: Helder. De heer Taks stemt in, maar vraagt om een oplossing te zoeken voor de waterberging. De richting waar wij aan denken, heb ik aangegeven. Ik heb na de Commissie Watersystemen twee keer met de heer Clarijs gesproken. Ik ben er zelf ook geweest om ter plekke te kijken wat de situatie is. Ik begrijp ook dat hij niet heel graag productiegrond voor de EVZ verkoopt, maar hopelijk kunnen wij het gesprek voortzetten om de win-winsituatie te bereiken. Mevrouw Raedts is verheugd, maar een deel is nog niet ingericht. Op deze manieren proberen wij stappen te zetten en als wij die stap zetten die ik beschrijf, zullen wij blijven kijken of er zich kansen voordoen om de rest van de ontbrekende schakel in te vullen. U verwijst naar het feit – en dat kwam ook in de technische vragen naar voren – dat bepaalde bosschages niet

de EVZ-status hebben, deels omdat het EHS is. Wij hebben als waterschap daar niet een echte verantwoordelijkheid, maar om de totale doelstelling om te voldoen qua waterkwaliteit en ecologische situatie hebben wij met die eigenaren contact. Of het dezelfde mate van intensiteit is, is gerelateerd aan onze waterdoelstelling. De heer Van Noord spreekt steun uit en verwijst naar de Commissie Watersystemen en roept op te blijven kijken naar opties. Nou, dat omarm ik geheel namens het gehele dagelijks bestuur. De heer Mureau twijfelt iets meer en wil een toezegging dat wij eerst met de heer Clarijs gaan praten, maar dat hebben wij in feite al neergelegd en wij hopen deze zomer met de heer Clarijs tot overeenstemming te komen. Tot die tijd gaan wij die grond niet als ruilgrond bij een ander inzetten. Als wij er niet uitkomen, dan gaan wij breder in het gebied kijken om de doelstelling te realiseren. Ik heb al gerefereerd aan de heer Velthoen. De heer Arts roept op tot een bredere aanpak, want hij is enigszins teleurgesteld dat er niet breder gekeken is. Wij hebben het breder bekeken dan in de nota tot uitdrukking komt. Uiteraard hebben wij met de gemeenten en omliggende grondeigenaren contact gehad. Wij hebben niet één sessie gehad met Vosdonk erbij, maar wij kijken zeker breder en dat is ook de sfeer waarin wij de komende tijd soms zullen kijken om de ontbrekende schakels te doen. Wat wel een punt is, is dat EVZ's op basis van vrijwilligheid worden gerealiseerd, dus ook al zouden partners in de omgeving willen dat dat tot stand komt, als de grondeigenaar niet is te overtuigen om mee te werken, dan houdt het op. Soms kun je door met buren en elkaar in gesprek te raken, in dit soort win-winsituaties elkaar overtuigen. Daar blijven wij op inzetten.

Tweede termijn

Mevrouw Raedts: Voorzitter. Fijn om te horen dat er in het gebied contacten zijn met mensen die aanliggende bosschages of houtwallen of iets dergelijks hebben. Mijn suggestie ging net een stapje verder dan contact hebben. Het kan een hele positieve bijdrage zijn als de inrichting en zeker het latere beheer van die landschapselementen, een goede bijdragen kunnen leveren aan de EVZ. Heeft het waterschap hieraan gedacht, zijn hier al stappen in gezet of zijn er mogelijkheden dat anderen dat doen?

De heer Mureau: Onze fractie is blij met de toezegging van de portefeuillehouder en met die toezegging kunnen wij instemmen met het projectplan. Wij kijken uit naar het vervolg hierop dat naar onze verwachting dit najaar aan ons voorligt.

De heer Velthoen: Zowel uit de beantwoording van de technische vragen als uit de toelichting van de portefeuillehouder blijkt dat het benoemen van het beekdal zorgt voor voorwaarden voor een technische inpassing. Wij krijgen altijd rillingen op de rug wanneer regels praktijkoplossingen in de weg staan. Ik hoor ook uit het antwoord van de portefeuillehouder dat hij bezig is om naar een creatieve oplossing te zoeken en dat waarderen wij als fractie zeer.

De heer Arts: Voorzitter. Ik heb de portefeuillehouder heel voorzichtig horen zeggen dat hij ook andere partijen in het gebied zou willen betrekken. Namens Water Natuurlijk zou ik nadrukkelijk de suggestie willen doen om de stakeholders een keer bij elkaar te laten komen en te kijken of er in gezamenlijkheid tot een goede oplossing voor de inrichting van deze EVZ gekomen kan worden. Als er een oplossing gevonden kan worden met de heer Clarijs, dan staat dat natuurlijk voorop.

Mevrouw De Koning: Voorzitter, ik wil niet in herhaling vallen, maar uit de toelichting van de portefeuillehouder hebben wij gehoord dat er al een aanzet is. Wij hopen dat er een nog mooier aanbod gaat uitkomen dan dat wij tot nu toe gehoord hebben. Wij stemmen in met het voorstel.

De heer Hieltjes: Dank voor de steun en de oproep om verder te gaan. Wij gaan op die weg verder en zullen dan ook als wij terugkomen, aangeven hoe wij andere partijen erbij betrokken hebben. De vraag van mevrouw Raedts, ik heb zelf niet paraat in hoeverre wij contact hebben met de grondeigenaren. Laat ik dat intern bespreken en daar later schriftelijk op terugkomen hoe wij ervoor zorgen dat alle kralen aan de ketting elkaar versterken, ook als het niet onze eigendom is en ook als wij daar niet vanuit onze taak actief in zijn geweest omdat wij geen grond hoefden te verwerven, maar dat ik wel even aangeef hoe wij in het kader van buren met elkaar praten, zorgen dat het elkaar versterkt.

De voorzitter: Het algemeen bestuur stemt er ook mee in dat er later dit jaar een nadere uitwerking komt die recht probeert te doen aan het punt van de heer Clarijs en de andere opmerkingen die zijn gemaakt over de EVZ en de waterberging en dat wij dan ook ingaan op hoe wij anderen erbij betrokken hebben.

Besluit: Het algemeen bestuur:
1. Neemt kennis van de nota van zienswijzen;
2. Stelt het projectplan ''EVZ Kibbelvaart-Halderberge'' vast.

3.a Kadernota 2017-2026

De voorzitter: U kent denk ik, de procedure, maar ik zal hem nog een keer toelichten. U krijgt eerst in een vaste volgorde de gelegenheid om uw beschouwingen te geven over de kadernota. U heeft daarvoor vier minuten de tijd, die mag u gebruiken, maar het hoeft niet. Daarna gaan wij antwoorden in eerste termijn en het debat is bedoeld voor de tweede termijn. In de eerste ronde laten we de sprekers hun punt maken en zijn er geen interrupties. Ik start met de VVD.

Mevrouw Franssen: Voorzitter. Wij hebben met zijn allen alle algemene beschouwingen doorgelezen en wij zagen daar redelijk wat overeenstemming, dus hebben wij het zo opgevat dat wij nou wat accenten gaan leggen. Dat wil ik dan in deze vier minuten gaan doen. Er is tussen allerlei partijen al overeenstemming, dus willen wij het accent leggen op de dienstbaarheid van het waterschap aan de burgers. Ik bezig altijd de kreet: het waterschap is er voor de burgers en niet andersom. Dat geeft wel aan hoe wij daar als VVD in zitten. Wat moeten wij daarvoor doen? Op de eerste plaats goed uitleggen wat wij doen, dus communiceren. Praten met de mensen uit het gebied waar wij werken, dus communiceren. Mee laten denken door burgers, overheden, bedrijven en instellingen, dus communiceren. Maar dit is de zachte kant van dienstbaarheid, maar er is ook een wat hardere kant. Het waterschap heeft daar ook een opdracht en dat zijn de kerntaken en die moeten wij uitvoeren en wat ons betreft tegen zo laag mogelijke kosten. Waterveiligheid, waterkwaliteit en het watersysteem beheren zijn onze kerntaken en daarmee dus onze core business. Wij willen als VVD natuurlijk onze verkiezingsbelofte trouw blijven, namelijk dat de organisatie efficiënt werkt en dat de kerntaken uitgevoerd worden tegen zo laag mogelijke kosten. Daarom hebben wij in eerste termijn ingebracht dat faseren van bepaalde taken waardoor de investeringen uitgesteld kunnen worden, wel een idee is. Dit kan namelijk bijdragen aan lagere belastingen, maar het kan ook een positief effect hebben op onze schuldenpositie, waar wij ons eveneens zorgen over maken. De VVD streeft ook naar een duurzaam financieel beleid, wat wij echt zien als een fundament. Het fundament moet eerst goed zijn voordat wij daarop voort kunnen bouwen. Het Masterplan zoals verwoord, is in de eerste termijn van de fractie Natuurterreinen wat de VVD betreft, dan ook echt een brug te ver. Geen plannen maken voor de toekomst als het fundament nog niet volledig op orde is. Een ander belangrijk punt van aandacht betreft de manier waarop het waterschap projecten realiseert. Hollen wij niet ver vooruit met projecten die ver van onze kerntaken afliggen of volgen wij op dat gebied gewoon de norm om op die manier onze financiële positie zo optimaal mogelijk te houden. Wat ons betreft is het duidelijk. Wij vragen ons mede in dit verband het volgende af. Om aan de KRW te voldoen, moeten wij flink investeren en flinke investeringen doen. De doelen die wij daarmee bereiken voor de waterkwaliteit, zijn die eigenlijk wel realistisch en haalbaar? Is deze investering wel een goede? Zijn wij daarmee als waterschap doelmatig? Wij verzoeken daarom het dagelijks bestuur een evaluatie te doen toekomen aan het algemeen bestuur en dit te agenderen voor een BOB-cyclus. De VVD wil graag vaste koers houden bij het realiseren van de kerntaken waterveiligheid, kwaliteit en systeembeheer, gebaseerd op een zo duurzaam mogelijk financieel beleid.

Mevrouw Korst: Voorzitter. De kadernota is voor ons een voorbeeld van samenwerken, dat heeft geleid tot een kwalitatief goed product. Wij kunnen als waterschap hiermee goed voor de dag komen, maar in deze fase van behandeling willen wij u toch meenemen naar een aantal speerpunten die wij als CDA willen benadrukken en wij willen ook een aantal accenten plaatsen. Daarbij volgen wij de lijn van de nota. Allereerst willen wij een pluim uitdelen voor de communicatieparagraaf. Zoals bekend is het CDA – daarin staan wij overigens niet alleen – een warm voorstander van een meetbare vergroting van de taakbekendheid van het waterschap onder alle inwoners. Het lijkt nu prima geregeld. Kijkend naar de toekomst met betrekking tot zuivering van medicijnresten uit de meest kwetsbare wateren vragen wij ons af of vanuit de STOWA nog zaken te verwachten zijn in ons gebied. Wachten wij af of moeten wij van wal steken? Visieontwikkeling vindt tegenwoordig steeds vaker samen met het algemeen bestuur plaats. Wij merken op dat veel zaken tegenwoordig gezamenlijk breed opgepakt worden en het werk van de werkgroep Bestuurlijke vernieuwing mag hier zeker bij genoemd worden. Bij de klimaatveranderingen en waterveiligheid – actueel op dit moment – merken wij dat de strategiebepaling in de commissie Watersystemen heel erg noodzakelijk is. Het doelgericht aanpakken is vereist en zal inspanningen van waterschap en provincie vergen, zoals ook de minister onlangs opperde. Communicatie moet ook gebruikt worden om de reële verwachtingen te bevorderen. Het CDA vindt het van groot belang dat er continu actualisering van de risico's plaatsvindt in verband met de aangepaste normen, maar betrek de kennis van het veld hierin. Van strategie tot operationeel niveau, vanuit de agrarische sector en bedrijven. Hiermee wil het CDA nog maar eens de strategie voor burgerparticipatie onderschrijven, waarbij alle partijen aan de voorkant betrokken worden bij overleg en waarbij hun kennis en kunde ingezet moeten worden. Meekoppelkansen zijn de extra's. Nu nog even een opmerking over de gebiedsprogramma's. In eerste termijn hebben wij u gevraagd of er zicht is in de planning wanneer de programma's afgerond zijn en ook of wij erop mogen vertrouwen dat wanneer er lokaal kansen zijn om tot de uitvoering van bijvoorbeeld KRW en maatregelen te komen, deze planning geen hindernis is in de tijd om onze doelen te realiseren. Graag horen wij van het dagelijks bestuur of die hindernis toch nog genomen moet worden. Agrarisch waterbeheer: wij hebben gelezen en geconstateerd dat er diverse concentraties mineralen, stikstof en fosfaat in stedelijke regio's zoals de Randstad, hoger liggen dan in landelijk gebied. Cijfers worden gemeld in Brussel en dat is mede input voor de normen. Wij willen

aandacht vragen voor deze constatering. Daarnaast hebben wij nog een opmerking over de virtuele inkooporganisaties. Die is toegelicht, onze dank daarvoor. Wij zien de voordelen hiervan. Het CDA wil wel aandacht voor de mogelijkheden om de lokale economie te blijven stimuleren. Er moet oog zijn voor de voordelen die bijvoorbeeld behaald kunnen worden door plaatselijke kennis en kunde van toeleverende bedrijven, uitvoerders, loonwerkers en projecten in te zetten. Samenvattend zien wij dat de belangrijke opgave van duurzaam financieel beleid onder voortdurend kwalitatief goed rentmeterschap over de opgaven waarvoor ons waterschap zich ziet gesteld, op juiste wijze wordt aangepakt en dat geeft ons een goed gevoeld.

De heer Mureau: Voorzitter. Onze fractie Ons Water/Waterbreed heeft net als de andere fracties gezien dat er in de algemene beschouwingen een grote algemene deler zit. Wij zijn het op veel punten eens met elkaar en dat waarderen wij, dat wij als bestuur gezamenlijk samen met onze medewerkers de schouders eronder zetten. Wij willen kort een aantal dingen benoemen. Dan begin ik met een waarheid of mythe. Het schijnt dat bij alle dijkgraven in Nederland een tegeltje aan de muur hangt met de spreuk: 'Geef ons heden ons dagelijks brood en af en toe een watersnood'. Ja, misschien hangt het bij u ook in de huiskamer, maar bij een hele hoop mensen bij ons in het gebied en provincie niet. Wateroverlast is een actueel thema, daardoor zijn wij als waterschap ook weer in beeld. Het is een van onze kerntaken, voldoende water, niet te veel, niet te weinig, en van goede kwaliteit. De afgelopen weken hebben wij de rampzalige gevolgen van extreme neerslag kunnen zien. In ons werkgebied zijn wij er relatief goed vanaf gekomen. Dit keer wel. De inspreker heeft ons laten zien dat ook in ons werkgebied niet iedereen droge voeten heeft. Wij weten inmiddels dat deze incidenten regelmatig terug zullen keren en daarmee feitelijk geen incidenten meer zijn. U deelt onze zorg en werkt aan een strategie rond extreme neerslag. Wij horen graag van u wanneer u deze strategie met ons algemeen bestuur kunt delen. Wij hebben in onze beschouwingen gevraagd te kwantificeren wat het betekent het watersysteem robuuster te maken. Hierop hebben wij nog geen antwoord ontvangen naar aanleiding van onze schriftelijke vragen en dat is naar onze mening wel noodzakelijk, omdat wij niet per se het uitgangspunt dat het aanpassen van het watersysteem per definitie onbetaalbaar is, willen handhaven. Op basis van feiten en cijfers willen wij weloverwogen keuzes kunnen maken om ook in de toekomst aan wellicht gewijzigde normen te kunnen blijven voldoen. Een van de keuzes die wij als fractie in elk geval willen maken, is het multifunctioneel inzetten van gronden om schade door wateroverlast te beperken. Voor het bergen van water in natuurgebieden moet wat ons betreft het 'ja, tenzij' principe gelden. Dat betekent dat natuurgronden die de laagste economische waarde hebben, altijd worden ingezet als waterberging als gronden met een andere functie – stedelijk of agrarisch – daar profijt van hebben. Daarnaast zijn wij ervan overtuigd dat ook met werkzaamheden in het veld nog winst te behalen valt om de afvoercapaciteit van het watersysteem te verbeteren. Er moet op tijd en goed gemaaid worden. Als de Flora- en faunawet een belemmering vormt om tijdig te maaien, dan moet er een ontheffing aangevraagd worden. Uitstellen van werkzaamheden mag geen automatisme zijn. Er moet per gebied maatwerk geleverd worden, want dat leidt tot het juiste evenwicht tussen de water afvoerende functie van een watergang en de ecologische waarde. Het ecologische maaibeheer kan naar onze mening alleen worden toegepast als dit geen negatieve invloed heeft op de afvoercapaciteit. Daarbij moet niet alleen naar de theoretische normen worden gekeken, maar juist ook naar de praktische situatie. Wij roepen het dagelijks bestuur op hierover in overleg te gaan met de aanliggende grondeigenaren. Terecht merkt u in de beantwoording ook op dat in het werkgebied veel kennis en ervaring voorhanden is en die moeten wij benutten. In enkele gebieden hebben wij gemerkt dat de peilbesluiten niet meer aansluiten bij de praktijk. Dat wordt bijvoorbeeld veroorzaakt door bodemdaling in gebieden rond Sprang-Capelle, Waalwijk en Hoeven. Wij vragen het dagelijks bestuur om een overzicht van de verschillende peilbesluiten met de datum waarop deze volgens planning herzien zullen worden en daarnaast vragen wij het dagelijks bestuur om een quick scan van de peilbesluiten om te bepalen of het voor bepaalde gebieden noodzakelijk is om de herziening naar voren te halen. Waterkwaliteit heb ik nog niet benoemd, maar daar hebben wij ook onze zorgen over. Daarbij is ons adagium dat de goeden niet onder de kwaden mogen lijden.

Mevrouw Bonthuis: Voorzitter. Ik maak van de gelegenheid gebruik om eens wat anders te proberen, in dialoog en wat actiever. We gaan kijken hoe het werkt. Ook fractie Water Natuurlijk laat graag van zich horen. Er ligt een degelijke kadernota, een goed resultaat van een jaar lang productief en hard werken met het nieuwe bestuur en de organisatie. De kadernota ademt de sfeer van in control zijn, dat wekt vertrouwen. Maar Water Natuurlijk wil meer dan alleen controle hebben. Wij willen ook proactief inzetten op een aantal dossiers. Onze speerpunten, te beginnen bij de waterkwaliteit. Dat is toch echt een kerntaak van ons waterschap. Dat heeft in de eerste plaats alles te maken met de gezondheid van de inwoners en de natuur, dat is iets wat ons allemaal ter harte zou moeten gaan. Cruciaal. De waterkwaliteit is onvoldoende, zegt onze minister via haar adviescommissie, niet alleen in Brabantse Delta, in heel Nederland, maar zeker ook in Brabantse Delta, want wij scoren slechter dan de Brabantse collega's op dit punt. Wij hebben het over te veel fosfaten, te veel stikstof, vorige week een alarmerend artikel over waterstofsulfide bij ons in de Chaamse bossenbuurt met mogelijk blijvende gezondheidsschade. Dat kunnen wij niet laten gebeuren. Goed om te lezen dat rioolwaterzuiveringsinstallaties worden aangepakt als ze echt fout zitten, maar wij kunnen hier veel steviger op inzetten. Een voorbeeld is als de rioolwaterzuivering vervangen moet worden – dank fractie

Bedrijven – laten wij dan actief inzetten op nieuwe technieken die beter zuiveren. Het Deltaplan Agrarisch waterbeheer kan een duwtje in de rug krijgen, zegt u als dagelijks bestuur, maak dat dan concreet en laat het niet bij een vrijblijvende uitspraak om het ergens te gaan agenderen en laten wij de goede voorbeelden van agrariërs in eigen huis hierbij benutten. Een andere thema is uiteraard ook de waterveiligheid. Toename van de grote hoeveelheden regenwater zorgt overal voor natte voeten in de stad en op het platteland. Goed om te lezen dat wij allemaal als collega's daar prioriteit aan geven. Wij stellen daar twee actiepunten bij voor. Besteed in de strategie die u daarvoor wilt ontwikkelen, aandacht aan de robuustheid in samenhang met ruimte voor de natuur – dat is een win-winsituatie – en ga aan de slag met het principe 'teelt volgt peil'. Dan nog een ander thema wat ons allemaal ter harte gaat, communicatie, participatie, samenwerking. Hier is een compliment op zijn plaats. Ik denk dat wij dat best aardig aan het doen zijn, communicatie. Het waterschap is er voor alle inwoners, zeggen sommige collega's van ons, maar als die inwoners dat niet weten, dan komen wij met elkaar niet verder. Er blijft dus nog wat uit te leggen. Bij de onderdelen participatie en samenwerking mogen wij een stapje sneller doen. U onderstreept dat ook als Dagelijks Bestuur als u zegt dat de interne organisatie daar nog wel het een en ander kan leren. Participatie is daadwerkelijk iets anders dan communicatie. Er zijn hele andere vaardigheden bij nodig en die hopen wij terug te kunnen zien bij bijvoorbeeld de realisatie van EVZ's en beekherstel. Daarin kan dat uitmuntend tot uitdrukking komen. Dan een klein compliment voor het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur over de wijze waarop het traject Bestuurlijke vernieuwing is omarmd en stap voor stap wordt doorlopen. Water Natuurlijk ziet het als een goed fundament voor de voortzetting van de goede samenwerking en tegelijkertijd voor het effectiever behalen van onze gezamenlijke doelen. Tot slot kondig ik vast aan dat ik straks een motie ga indienen over de circulaire economie, een stukje vernieuwing in ons waterschap. Die licht ik later toe.

De voorzitter: Dat klopt, mevrouw Bonthuis.

De heer Schouwenaars: Voorzitter. Zoals in onze eerste termijn genoemd, is de kadernota waar wij het vanavond over hebben, op een veel betere manier tot stand gekomen dan voorgaande kadernota's. Meer betrokkenheid van het gehele algemeen bestuur, zeker op het voorsorteren en ingrijpen in het duurzaam financieel beleid. In eerste termijn geven alle fracties aan dat zij kunnen instemmen met de gekozen lijn en dat geldt ook voor ons. Prima, zou je zeggen, maar het vervolg is minder positief. Verschillende partijen proberen in eerste termijn te komen tot concreet geformuleerde vragen. Het lukt het dagelijks bestuur niet de meeste vragen van concrete antwoorden te voorzien en dat maakt de tweede termijn de wij nu hebben, lastig. Het herhalen van vragen is niet de bedoeling, maar toch. Laat ik het maar toespitsen op enkele thema's. Het CDA is heel concreet over waterkwaliteit en heeft dezelfde vragen als wij. Heeft het verbeteren van de waterkwaliteit in ons gebied niet een extra duwtje nodig? De vraag stellen is hem ook beantwoorden. Het dagelijks bestuur blijft het antwoord schuldig. Het Deltaplan Waterkwaliteit en Zoetwater moet scherper en beter worden ingevuld. Het duwtje in de rug van het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer door het landelijk nog eens ter sprake te brengen, is nadrukkelijk niet genoeg, maar dat is ongeveer het hele antwoord dat aan het CDA en ons wordt gegeven. De Adviescommissie Water is in haar advies van mei jl. glashelder. Als wij zo doorgaan, worden de landelijk afgesproken doelen niet gehaald. Ook u stelt in uw kadernota dat wij er in West- en Midden-Brabant slechter voor staan dan gemiddeld in Nederland, maar tot een goede vertaling en aanpak komt u niet. Wij willen u uitdagen om de oproep van ACW te vertalen in een Brabantse Delta beleid. Vooruitschuiven heeft geen zin. Wij kunnen op een aanschrijving rekenen. Hoge kosten zijn geen excuus, zegt ACW, maar het gaat niet alleen om geld, het gaat vooral om bestuurlijke aandacht. Wij zijn blij met de aangekondigde motie van de fractie Natuurterreinen. Inhoudelijk zitten wij als PvdA op de lijn van de opmerking van de onlangs vertrokken directeur van het Wereld Natuurfonds, die minder scheiding tussen natuur en de agrarische sector bepleitte. Twee sectoren die verschillende belangen hebben, maar die onderling afhankelijk van elkaar zijn. Met Ons Water zeggen wij, beloon de voorlopers, ondersteun het peloton, maar wees duidelijk voor de achterblijvers. De tijd dat de DAW vrijblijvend is, is voorbij. Het moet tot resultaten leiden. Voor goede voorbeelden hoeven wij niet veel verder te kijken dan alleen aan onze tafel hier. Die hebben wij in ons midden. Onze oproep aan het dagelijks bestuur moge duidelijk zijn, ga op korte termijn met de waterschappen in ons stroomgebied en de provincie aan tafel om nog in 2017 tot een aanscherping van het stroomgebiedsplan te komen, want de huidige aanpak is ontoereikend. Niet wachten op het nieuwe stroomgebiedsplan 2020 is onze oproep. Maak duidelijk hoe u handen en voeten geeft aan de aanpak van Brabantse Delta. De ACW is in haar advies helder over de rol van de waterschappen. Vul dat in. Een tweede belangrijk thema dat in uw beantwoording slecht uit de verf komt, is water in relatie tot wijken en buurten in dorpen en steden. U geeft aan dat het om maatwerkoplossingen vraagt, dat zijn wij volledig met u eens. Per werkgebied kan dat verschillen, maar wij moeten helaas vaststellen dat sprake is van een te afwachtende houding. Als waterautoriteit moeten wij daarin het voortouw nemen en de regie in handen nemen. Het gaat natuurlijk om de klimaatrobuustheid van het watersysteem in de stad, maar het gaat ook over het vormgeven van de relatie tussen stad en land. Concreet willen wij in het najaar de stand van zaken van de vier werkgebieden in ons gebied hebben. Hoe wordt het daar aangepakt en welke rol willen wij daarin spelen? Wij zijn benieuwd naar de reactie van het dagelijks bestuur en van onze collega's.

De heer Taks: Voorzitter. 50plus heeft in haar schriftelijke algemene beschouwingen waardering uitgesproken voor deze kadernota. Het is een belangrijke eerste stap in de richting van verduurzaming van het financiële beleid en zoals in het voorjaar afgesproken in het bestuursakkoord. Het dagelijks bestuur verdient daarvoor onze waardering. Een goed evenwicht tussen taken, schulden en tarieven moet naar de mening van 50plus ervoor zorgen dat ook in de toekomst de voor de veiligheid noodzakelijke investeringen kunnen worden gedaan zonder verhoging van de lasten. Lastenverzwaringen zijn voor ons geen optie. Bezuinigingen op veiligheid zijn dat ook zeker niet. Voor ons geldt het adagium waterveiligheid en financiële veiligheid moeten hand in hand gaan. Het is van belang dat deze kadernota de mogelijkheid biedt om de groei van de schulden en rentelasten te beperken, zonder negatieve gevolgen voor het niveau van investeringen, wat niet wegneemt dat het schuldenniveau toch wel riskant hoog blijft. Daarom zijn bij de volgende kadernota's de komende jaren verdere maatregelen onontkoombaar. Die wachten wij ook met belangstelling af. Men kon ons verwijten dat wij een eenzijdige financiële benadering hebben. Dat lijkt misschien ook wel zo en het zou niet zo ambitieus zijn als de weidse visies die door sommige fracties worden ontwikkeld, maar financiële degelijkheid is echter onze eerste ambitie en daar willen wij geen concessies op doen. Wij zijn het dan ook volstrekt oneens met de oppositie, met de fracties Water Natuurlijk en de PvdA, die menen dat de financiële situatie niet het allerbelangrijkste is. Een gezond financieel beleid is misschien geen kerntaak, maar het is wel een noodzakelijke voorwaarde om op de kerntaken inhoudelijk beleid te kunnen voeren. Wie meent dat inhoudelijke en maatschappelijke ambities leidend zouden moeten zijn, neemt financiële risico's en dat is niet de keuze van 50plus. Overigens is in deze kadernota de maatschappelijke betrokkenheid van het waterschap duidelijk zichtbaar. Thema's als innovatie, duurzaamheid, milieu en klimaatbestendigheid komen overal in de nota aan de orde, maar – en daar gaat het om – binnen de grens van de financiële mogelijkheden. Ook wijs ik op het belang dat ook in de kadernota gehecht wordt aan communicatie en participatie. Die thema's onderschrijven wij van harte. Tot slot een buitengewoon politiek gevoelig onderwerp en dat betreft onze opvatting dat de lasten op een andere en eerlijker manier verdeeld zouden kunnen worden in het kader van de herziening van de waterschapsbelastingen. Dat is geen zaak van dit algemeen bestuur, dat moet door de wetgever worden geregeld, maar wij hebben daar een duidelijke opvatting over. Wij hopen dat als er straks in het verdere proces van de wetswijziging een reactie op bestuurlijk niveau van Brabantse Delta wordt gevraagd, dat wij daar het debat over kunnen voeren en dan zullen wij onze opvattingen naar voren brengen, dus nu dienen wij geen motie in. Die is nog niet aan de orde op dit moment, die zou misplaatst zijn.

De heer Knook: Voorzitter, de inhoud van de kadernota ligt in de lijn met ontwikkelingen zoals die de afgelopen jaren is ingezet. Het waterschap is naar onze mening redelijk op koers gebleven, maar heeft de laatste jaren er wel wat lading bij gekregen, die geen financiële bijdrage levert. Vanuit deze achtergrond roepen wij daarom nogmaals op om vast te houden aan de uitvoering van de kerntaken van het waterschap en die zijn het beheer en onderhoud van het watersysteem en het zuiveren van het afvalwater. Het waterschap dient deze taken uit te voeren op doelmatige en sobere wijze. Op die manier kan fondsontwikkeling beperkt worden, nu en in de toekomst. Een robuust watersysteem is niet alleen belangrijk voor de landbouw, maar voor iedereen in het werkgebied van het waterschap. Het stedelijk gebied wordt zoveel mogelijk drooggehouden, maar dit moet niet ten koste gaan van het buitengebied. De agrarische sector betaalt daarom voor de werken van het waterschap, die ten dienste staan van de land- en tuinbouw. De land- en tuinbouw heeft ook een functie bij de inrichting van het waterbeheer. U geeft aan in uw reactie op de algemene beschouwingen dat de kansen voor het vergroten van het bergend vermogen van de grond en van open water optimaal benut moeten worden. Op dit moment vinden handhavingsacties sloten, oevers en dijken op orde plaats. Waarom worden deze kleine stukken grond in eigendom van het waterschap langs kreken en sloten niet ingezet voor waterberging in plaats van dat deze te koop of te huur worden aangeboden aan aanliggende agrariërs? Er moet meer met creatieve oplossingen worden gezocht om deze kansen die er liggen, optimaal te benutten. Waterkwaliteit. Het is niet alleen de landbouw die voor een verbetering van de waterkwaliteit in ons gebied kan zorgen, ook het stedelijk gebied kan hier een bijdrage aan leveren, zoals door het CDA is aangegeven. Het opstellen van het Masterplan Waterkwaliteit is een taak van de nationale overheid en niet van het waterschap. De nationale overheid stelt de emissienormen op. Binnen de agrarische sector is er volop aandacht voor waterkwaliteit, gezien de vele afspraken en projecten die er op dit moment lopen. Enkele voorbeelden van deze projecten zijn het project Erfafspoeling, Schoon Water Brabant, Green Deal boomteelt, Green Deal fruitteelt. Deze projecten laten de welwillende houding zien van de agrarische sector om samen aan de kwaliteit van het water te werken. Dit moeten wij vasthouden en niet onze kostbare tijd en geld steken in een masterplan. Daarom roepen wij op om vooral aandacht te hebben voor de uitvoering in het veld. Daardoor ontstaat draagvlak voor het waterschap en verbetering van de waterkwaliteit. Concluderend kunnen wij stellen dat wij de voorgestelde inhoudelijke lijn van de kadernota op hoofdlijnen ondersteunen. Over de financiële vertaling van deze lijn in de tarieven vooral voor ongebouwd, hebben wij nog onze zorgen. Focus op de echte kerntaken en door creatiever te kijken naar de samenwerkingsmogelijkheden kan de tarievenstijging worden beteugeld. Op die manier kan het waterschap als functionele overheid haar functie naar behoren en met betrokkenheid met alle belanghebbenden blijven uitvoeren.

De heer Kocx: Voorzitter. Nogmaals complimenten voor de kadernota. Die hebben wij al in de schriftelijke beschouwingen een aantal malen gegeven en die zijn ook verdiend. Daarom wil ik ze nog graag een keer herhalen, maar wij zullen de rest van de schriftelijke beschouwingen niet overdoen uiteraard. Voor ons blijft één punt van onze beschouwingen over en er komt nog een nieuw punt bij door de actualiteit. Het open punt wat voor ons heel belangrijk is, is de tariefontwikkeling door de jaren heen. Wij hebben in onze inbreng gesproken over een jojo-effect. Daar is door het Dagelijks Bestuur op gereageerd, wij kijken naar de voorbeeldprofielen. Dat was niet onze insteek. Wij zeggen, kijk niet alleen naar de voorbeeldprofielen of gemiddelden, maar kijk of je de tarieven goed kunt uitleggen aan burgers, bedrijven en agrariërs, waarbij communicatie een belangrijk punt is. Als voorbeeld hebben wij gegeven dat de zuiveringsheffing stijgt. Die is op dit moment stabiel, maar stijgt in 2020 met vier komma zes procent (4,6%) en in 2021 met vijf komma drie procent (5,3%) om dan vervolgens de jaren erna te gaan dalen om vervolgens in 2026 volgens de huidige kadernota nog lager te zijn dan in 2021. Dat bedoelden wij met jojoën in het tarief, eerst omhoog, dan omlaag. Nogmaals een dringend beroep op het Dagelijks Bestuur om hier serieus naar te kijken en beleid op te ontwikkelen om dit eventueel waar mogelijk, ongedaan te maken. Wij hebben nog een aantal jaren te gaan. Wij verwachten niet nu de oplossing, maar wel de intentie om daar serieus naar te gaan kijken en beleid voor te maken om in volgende kadernota's dit jojo-effect op wat voor manier dan ook weg te nemen, want dan hoeven wij het ook niet zo heel lastig uit te leggen. Dan een nieuw punt gezien de actualiteit, maar ook weer niet zo nieuw, want wij hebben het vorig jaar al een beetje gememoreerd, namelijk de NWB. Wij hebben vorig jaar gememoreerd, let goed op de NWB, kijk naar het dividendbeleid en wees zeker dat ons kapitaal wat erin zit, daar vellig staat, want gezien ons aandelenkapitaal en het eigen vermogen is de waarde daarvan zeer aanzienlijk. Wij hebben toen gesproken over tussen de vijftig miljoen euro (€ 50.000.000) en honderdvijftig miljoen euro (€ 150.000.000) om het nog even in beeld te brengen. Maar inmiddels worden wij door de tijd ingehaald, want anderen zijn inmiddels ook naar de NWB aan het kijken, met een gretig oog lijkt het. Er is inmiddels een rapport verschenen van De Brauw Blackstone Westbroek – toch niet de eerste de beste –, een openbaar stuk. Daarin wordt gesproken om een aantal overheidsbanken wellicht te fuseren of op een andere manier bij elkaar te brengen om te komen tot een soort investeringsbank van de overheid. En in ieder geval de NWB en BNG zouden daarin mee moeten gaan. Inmiddels heeft minister Dijsselbloem het rapport in ontvangst genomen. Het heeft in de krant gestaan en het AD kopt inmiddels al: "Fusie overheidsbedrijven kan drie miljard euro (€ 3.000.000.000) schelen." Dan is men in Den Haag natuurlijk meteen geïnteresseerd, want daar valt geld te halen. Dat is prima, maar niet ons geld, want wij moeten wel gaan uitkijken wat het gevolg van dit rapport zal zijn, want als men bedenkt dat alles op een grote hoop wordt gegooid en men kan het eigen vermogen op een andere manier gaan inzetten, dan moeten wij wel vooraan staan om onze belangen veilig te stellen, vooral omdat je in het rapport kunt lezen – het is op dit moment nog een Engelstalig rapport, maar gelukkig is er een managementsamenvatting van een pagina of vijf – dat in de nieuwe bank de Nederlandse Staat de meerderheidsaandeelhouder dient te worden. Met andere woorden, dan zijn wij als waterschappen onze zeggenschap en invloed voor een deel kwijt, want dan hebben in ieder geval geen meerderheid meer om ons te bemoeien met het dividendbeleid. Vandaar het verzoek aan het dagelijks bestuur hier serieus naar te kijken en voor het algemeen bestuur een soort inventarisatie op te stellen over de eventuele gevolgen voor het waterschap, in elk geval om alles te doen om onze belangen in de NBW niet te laten verwateren en er in ieder geval voor te zorgen de waarde vellig te stellen en daar niet te lang mee te wachten, want in het rapport wordt gesproken over twee stappen, een stap van zes maanden aanloop en in zes maanden kan het gebeurd zijn. Dus niet te lang mee wachten, dus graag actie.

Mevrouw Raedts: Voorzitter. Ik begin met de constatering dat het waterschap vele maatschappelijke functies vervult. De kadernota getuigt van een brede maatschappelijke inzet en de intentie om samen te werken met partners. Het Dagelijks Bestuur zegt in haar reactie daar ook erg aan te hechten en die samenwerking met andere partners gaat ook steeds beter, ten minste dat hoor ik van mijn achterban. Dat vind ik verheugend, want mede daardoor zijn de resultaten tot grotere tevredenheid van betrokkenen. De titel van de kadernota 'Koersvast en Financieel bestendig', klinkt ijzersterk, maar heeft ook gevaar in zich. Financieel bestendig is een goede zaak, wij zijn als algemeen bestuur nauw betrokken bij de afwegingen en de besluitvorming, maar hierbij teken ik aan dat financieel bestendig iets anders is dan zuinig. Ik zet daarom vraagtekens bij het uitgangspunt dat het waterschap per se tot de goedkoopste van Nederland moet behoren. Als de maatschappelijke opgave, zoals bijvoorbeeld klimaatadaptatie, omvangrijker wordt en financieel veel van ons vraagt, dan mag de huidige balans tussen opgave, schulden en tarieven best heroverwogen worden. Dan koersvast. Je kunt eruit begrijpen, wat er ook gebeurt, wij blijven op koers, de koers die in het bestuursakkoord en in het Waterbeheerplan is vastgelegd. Maar als partner in een maatschappelijk krachtenveld is het altijd raadzaam om alert te zijn op trends en ontwikkelingen en je te bezinnen op mogelijke bijsturing van de koers. Doe je dat niet, dan raak je de weg kwijt of verlies je kansen uit het oog. Ik vind het dan ook terecht dat het dagelijks bestuur zegt dat wij moeten aansluiten op maatschappelijke thema's. Een aantal voor het waterschap relevante ontwikkelingen staat dan ook overzichtelijk in de kadernota, voor de snelle lezer op bladzijde 10 verwoord. Daar staat ook een aantal zeer actuele thema's, bijvoorbeeld wateroverlast en waterkwaliteit. Ik beperk mij nu even tot waterkwaliteit. De fractie Natuurterreinen dient straks ook namens de fracties Water Natuurlijk en de PvdA een motie in met het doel

om het onderwerp waterkwaliteit prominenter op de agenda van het waterschap te krijgen en een versnelling te realiseren in de uitvoering van maatregelen. Vele gezaghebbende organisaties voelen de urgentie van een goede waterkwaliteit en in mijn schriftelijke algemene beschouwingen heb ik er een aantal genoemd. Die ga ik niet herhalen. Wij lezen in de kadernota dat er diverse projecten worden opgestart, beleidsplannen worden geschreven, voorlichtingsprojecten van de grond komen. Er wordt in andere bestuurslagen aandacht voor gevraagd, er worden onderzoeken gestart en de resultaten van die onderzoeken worden weer gebruikt voor beleid, et cetera. Allemaal nuttig en noodzakelijk, maar het wordt tijd om de inspanningsverplichtingen om te zetten in resultaatsverplichtingen. Nodig is dat wij ambities en doelen scherper stellen, SMART maken. U weet allemaal wat SMART is. Ik heb er een aantal meegenomen en ik vraag u allemaal er een van de mand te nemen. Voor de dijkgraaf heb ik een extra grote rol, zodat zij dit jaar steeds herinnerd zal worden aan deze hartenkreet.

De voorzitter: Origineel, dank u wel, mevrouw Raedts. De mand gaat rond. De heer Van Dam is nog niet gearriveerd, maar als hij nu binnenkomt, dan krijgt hij wel het woord. Misschien is hij iets verlaat en ik gun hem zijn spreektijd. Hij is niet in aantocht? Nee, dan gaat het over. Dank voor ieders inbreng in eerste termijn. Dan gaan wij over tot de beantwoording door de heer Schots. Openstaande punten die de andere portefeuilles betreffen, zal de heer Schots doorgeven aan het dagelijks bestuur als collegiaal bestuur. Ik denk dat het voor het dagelijks bestuur ook goed is om kort en bondig te zijn, want wij zijn ook weleens breedsprakig. Wij gaan moeite doen om kort en bondig te zijn.

De heer Schots: Dat kan ik alleen doen dames en heren, door niet iedereen individueel te gaan beantwoorden, want dan ben ik x keer vier minuten bezig en dat wil ik u niet aandoen en ook mezelf niet trouwens. Ik denk dat als ik probeer het in algemene termen samen te vatten en hier en daar een wat concreet punt te duiden, in uw reacties op de eerste plaats instemming doorklinkt voor het proces dat wij doorlopen hebben om deze kadernota tot stand te brengen met een betrokkenheid van uw kant, die heel anders en intensiever was dan voorgaande jaren. Ik heb u horen zeggen dat u veel lof heeft voor het product dat daaruit voortgekomen is en die lof wil ik graag overdragen aan alle vertegenwoordigers van de ambtelijke organisatie hier al of niet aanwezig, die daar hun inzet en tijd aan besteed hebben. Als ik probeer de algemene lijnen samen te vatten, dan denk ik dat wat duurzaam financieel beleid betreft, u allen instemt met de voorkeursvariant die het Dagelijks Bestuur in deze kadernota heeft neergezet. Dat heeft een traject achter zich waar u allen zeer intensief bij betrokken bent geweest. Ik denk dat wij daar verder niet al te lang bij stil hoeven te staan. Ik wil aangrijpen op datgene wat de heer Taks gezegd heeft, dat het niet een one off exercise of een eenmalige oefening geweest is, maar dat dit onderwerp continu de aandacht zal moeten blijven verdienen en het Dagelijks Bestuur is het daarmee eens. Wij hebben op grond van uitgangspunten die wij vorig jaar geformuleerd hebben, dit jaar de uitwerking daarvan opgepakt. U hebt gezien dat de maatregelen die wij daarvoor getroffen hebben om tot duurzaam financieel beleid – lees afbouw – van de schuldpositie te komen, niet in een keer doorgevoerd worden, maar in een aantal stappen. Dat is voor ons een jaarlijks terugkerend proces dat wij elke keer kijken of wij nog goed op koers zitten of dat wij in de sfeer van duurzaam financieel beleid tot andere aanvullende maatregelen moeten komen, ook gewijzigde omstandigheden kunnen daarop van invloed zijn. Vaststaat dat wij de komende jaren voor omvangrijke investeringsopgaven staan als waterschap. Dat is niet alleen het normale pakket van beheer en onderhoud van de zuiveringsinfrastructuur en van de watersystemen, maar ook incidentele investeringen of niet-routinematige investeringen die wij moeten doen in de regionale keringen. U heeft kunnen lezen dat daarmee een bedrag van tachtig miljoen euro (€ 80.000.000) gemoeid is in de loop der jaren. Iets wat wij al een paar jaar hebben en wij ook de komende jaren zullen blijven meedragen, is onze bijdrage aan het HWBP van negen miljoen euro (€ 9.000.000) per jaar. En in de sector zuiveringsbeheer hebben wij de komende jaren ook de uitvoering van de strategie rond de AWP, de afvalwaterpersleiding, waarvoor wij een tweetal jaren geleden de toekomstvisie geformuleerd hebben, die betekent dat wij voor de instandhouding van deze belangrijke afvalwaterleiding de komende jaren toch voor zo'n veertig miljoen euro (€ 40.000.000) aan investeringen te doen hebben. Er is veel te investeren, wat wij ook zien terugkomen in een substantiële financieringsbehoefte en dat betekent dat de aandacht voor de ontwikkeling van de schuldpositie en met name voor de groei of de afvlakking daarvan, een punt van aandacht blijft, dat wij elk jaar zullen blijven tegenkomen. U heeft vrijwel allemaal ook gereflecteerd op het punt van de waterkwaliteit gerelateerd aan de KRW-doelstellingen, de al of niet haalbaarheid daarvan, de eventuele repercussies als wij de doelstellingen niet op tijd halen. U heeft gerefereerd aan de positie van het waterschap op het vlak van de waterkwaliteit in de landelijke benchmarks die de Unie doet en die in de Waterschapspiegel geproduceerd zullen worden. Ik denk dat het punt van de waterkwaliteit een van de belangrijke aandachtspunten is die het Dagelijks Bestuur bezighoudt en die in deze kadernota naar voren komt. Er wordt ook gewag gemaakt van de slechte positie van het waterschap in de landelijke vergelijking met de andere waterschappen. Daar wil het Dagelijks Bestuur op teruggeven dat het waterschap in elk geval voldoet aan de landelijke normen die er gelden voor de lozingen van effluent in de diverse zuiveringsgebieden. Daar zitten wij gewoon op. Wij zien ook dat wij met een gemiddelde zuiveringsprestatie van zevenenzeventig procent (77%) uitgedrukt in termen van stikstof en fosfaatverwijdering, onder het landelijk gemiddelde scoren, maar ruimschoots voldoen aan de normen die onze vergunningverleners stellen, met name RWS voor de openbare en Rijkswateren. De manier

waarop wij dat invullen en ook financieel invullen is een keuze geweest die het Algemeen Bestuur in het verleden altijd gemaakt heeft, daarmee in aanmerking nemend dat wij in ons waterschap qua gebiedsstructuur een wat bijzondere situatie hebben, die niet helemaal vergelijkbaar is met de andere waterschappen, wat vervolgens betekent dat als je simpel de grafiekjes in de Waterschapspiegel vergelijkt, je daar met appels en peren bezig bent. Ik doel daarbij op het feit dat wij het enige waterschap zijn dat een hele grote AWP heeft die vijfentachtig procent (85%) van het afvalwater van ons hele waterschap vervoert naar de zuivering in Bath waar het gezuiverd en geloosd wordt op de Westerschelde, een water dat onder Rijkstoezicht staat en dus niet bijdraagt aan de vervuiling of mindere vervuiling in ons eigen verzorgingsgebied. Wanneer je nu als doelstelling zou hebben om de eigen zuiveringsprestatie over het gehele gebied zo substantieel te verhogen als ik lees in de wensen die her en der door diverse fracties zijn geuit, dan heb je het over een hele substantiële verbetering die nauwelijks aan het eigen gebied ten goede komt, want het gaat allemaal in het water dat voor vijfentachtig procent (85%) door de AWP gaat, maar dat je daar wel gigantische investeringen voor moet doen waarvan het Algemeen Bestuur in het verleden altijd gezegd heeft dat zoveel investeringen die nauwelijks ten gunste komen van de waterkwaliteit binnen het eigen verzorgingsgebied en die vooral bijdragen aan de verbetering van de waterkwaliteit van de Westerschelde als we die al zouden kunnen meten, niet in balans is en dat wij het verstandiger vinden onze financiële middelen in het licht van duurzaamheid, grondstoffenterugwinning, circulaire economie of hoe het verder ook genoemd wordt, in die richting te investeren, omdat wij denken dat het maatschappelijk rendement daarvan hoger is dan zoveel geld te stoppen in een verbetering van de zuiveringsprestatie die nauwelijks meetbare effecten in ons eigen gebied heeft. Dat is een keuze die ten grondslag ligt aan het beleid dat eerder geformuleerd is, maar dat uiteindelijk door het Algemeen Bestuur is vastgesteld. Om het iets meer dimensie of gevoel te geven, wanneer je onze pure zuiveringsprestatie zou willen brengen op het niveau van het landelijk gemiddelde volgens de statistieken die in de Waterschapspiegel staan, dan betekent dat je de zevenenzeventig procent (77%) die wij nu realiseren, moet ophogen tot ongeveer vijfentachtig procent (85%) en om dat te bereiken heb je meer dan vijftig miljoen euro (€ 50.000.000) aan investeringen nodig in onze huidige waterzuiveringsinfrastructuur. En rekent u zich dan wel aan dat deze investeringen ten koste gaan van investeringen die je anders zou kunnen doen in duurzaamheidsontwikkeling, circulaire economie, grondstoffenterugwinning, energiefabriek en grondstoffenfabriek zoals het in waterschapsland heet. Dat in reactie op het onderwerp waterkwaliteit. Een ander punt ten aanzien van waterkwaliteit speelt wat meer aan de voorkant van de keten. Dat zal als ik mijn beantwoording klaar heb, door mijn collega Van der Aa verder worden toegelicht. Dat als eerste reactie op het punt van kwaliteit dat u vrij breed heeft aangeduid. Verder zie ik veel opmerkingen over de activiteiten op het vlak van het robuuste watersysteem om dat verder te intensiveren. Ik denk dat die waarschuwing aan de ene kant begrijpelijk is, maar aan de andere kant denk ik dat wij op dat gebied al geweldig veel doen. Ook de manier waarop wij de omgeving daarbij betrekken, participatie, samenwerking, die woorden zijn vaker gevallen, dat wij daar nu een aanpak hebben die garant staat om deze resultaten op een goede manier te bereiken. Niet alles kan allemaal tegelijkertijd en daar zullen wij rekening mee moeten houden. Velen van u hebben ook gesproken over de betrokkenheid en communicatie binnenshuis tussen Dagelijks Bestuur, Algemeen Bestuur, de ambtelijke organisatie en de buitenwacht op basis van de herziene communicatievisie die er ligt. Het Dagelijks Bestuur is voornemens om op dat gebied gewoon de ingeslagen weg verder te vervolgen. Ik haak nog even in op de opmerking van de fractie Bedrijven over de tariefontwikkeling. Terecht zoals wij in de eerste termijn schriftelijke beantwoording gezegd hebben, is de meetlat daarvoor gerelateerd aan de zogenaamde voorbeeldprofielen, waarin wij onze lastenontwikkeling en tariefontwikkeling voor burgers en bedrijven en andere belastingplichtigen relateren. Die voorbeeldprofielen zijn standaardprofielen die in Unieverband gehanteerd worden en waar ook de Tweede Kamer af en toe belangstellend naar kijkt. Binnen de structuur van de voorbeeldprofielen zit er de gelijkmatigheid in, die wij als Algemeen Bestuur altijd als norm gesteld hebben voor de tariefontwikkeling. Ik begrijp de opmerking van de fractie Bedrijven die het jojo-effect aanduidt als het specifiek de zuiveringstarieven betreft. Het punt dat u aangeeft, speelt niet volgend jaar of het jaar daarop, maar wel binnen afzienbare termijn, dus ik wil u graag aangeven dat wij dat in de volgende versie van de kadernota naast de voorbeeldprofielen wat nadrukkelijker in de schijnwerpers zullen zetten. Dan de Waterschapsbank en het rapport dat vorige week verschenen is, het rapport Creemers zoals dat in de wandelgangen heet. Ik heb er gisteren en eergisteren zelf een eerste contact over gehad met de directie van de NWB. Wat u al zei, het is een lijvig rapport van honderd bladzijden in het Engels over een zeer complexe materie, dus dat vereist verdere aandacht en bestudering. De eerste reactie van de NWB die ik hoorde, is dat als men daarnaar kijkt, dat dit rapport of de aanpak die voorgesteld wordt, vooral een oplossing lijkt te beogen voor de problemen die het midden- en kleinbedrijf op dit moment ondervindt met kredietverlening, omdat de commerciële banken daar zo lastig over doen en omdat de hele financiering van subsidies op het vlak van duurzaamheid en energiebesparing in overheidsland nogal moeilijk is. De eerste reactie op dit rapport is dat men met name voor die problematiek een oplossing probeert te vinden en die problematiek is in ieder geval niet direct gerelateerd aan de kerntaken van de NWB en ook niet aan de BNG, want die zit niet in die sector, die zit immers in de financiering van overheid en de sociale woningbouw. Dus uw opmerking om te zorgen dat de waterschappen niet het gelag van die rekening moeten betalen middels een NWB, valt bij ons in buitengewoon goede aarde en die zullen wij graag meenemen. Ik realiseer mij dat ik lang niet alles beantwoord heb, maar ik zie dat de voorzitter probeert mij indringend aan te kijken om mij tot een eind te

brengen, dus dat ga ik dan maar doen. Dat was mijn laatste zin, dat ik een aantal punten nog niet aangeroerd heb, niet omdat die minder belangrijk zijn, maar omdat de tijd op is en wij kijken hoe wij daar in tweede termijn verder mee doorgaan.

De heer Van der Aa: Voorzitter, het onderwerp waterkwaliteit in relatie tot de KRW is door vele fracties naar voren gebracht. Ik kan ze niet allemaal herhalen, maar er zijn verschillende opmerkingen over gemaakt. Het masterplan werd genoemd, zowel het masterplan omarmen of verschuiven. Dat hebben wij in bepaalde inbrengen ook gezien. Het stroomgebiedbeheerplan is genoemd, een analyse. Ik ga niet alle maatregelen en voornemens in de kadernota noemen om deze aspecten van de waterkwaliteit in beeld te brengen. Ik wil wel refereren aan de Verklaring van Amersfoort, die ook in de kadernota staat, ten minste heel kort geciteerd, van net een jaar geleden. Dit is eigenlijk de basis geweest voor het Deltaplan Waterkwaliteit en Zoetwater. Dat heeft de laatste tijd wat minder aandacht gekregen, de waterkwaliteit. Een van de speerpunten is om in de komende tijd – en u heeft daarover kunnen lezen in de beantwoording van de landelijke conferentie – een algemene analyse te doen over het instrumentarium om regionaal ook een plan van aanpak te hebben voor een intensivering van de aanpak van de regionale problemen. Dat betreft met name een analyse van de mogelijkheden en onmogelijkheden en de haalbaarheid en suggesties voor de KRW, de derde periode, dus 2021. Er staat het voornemen om dat in 2016, 2017 te doen, zoals dat door een van u is gezegd. Wij leveren daar een bijdrage aan in de watersysteemanalyses waarvan de eerste al gestart zijn. Ik wil wel afronden, maar ik wil aangeven dat er een regionale aanpak is met partners, zoals de VEWIN en de drie ministeries die betrokken zijn, dus niet alleen IenM, ook Nefyto, Nefarma. Er is met name een viertal stoffen in beeld waar maatregelen voor genomen worden, dat zijn de nutriënten, stikstof en fosfaat, gewasbeschermingsmiddelen, medicijnen en medicijnresten en opkomende nieuwe stoffen. Dat staat in het verschiet voor de komende maanden.

De heer Hieltjes: Voorzitter. Een aantal sprekers heeft gerefereerd aan de verhouding tussen stad en platteland waar het waterschap een rol heeft. Die hebben wij anders dan in het landelijk gebied. Het dagelijks bestuur van het waterschap gaat niet de verantwoordelijkheid van de gemeente voor het water op straat overnemen, maar wij zijn wel partner en wij kijken in de participatierol hoe wij vanuit onze kennis een rol kunnen spelen, omdat er natuurlijk samenhang in het systeem zit. Maar niet alleen aan de achterkant bij vergunning verlenen retentie willen eisen, maar aan de voorkant willen motiveren en stimuleren voor het vinden van oplossingen en dat samen met hengelsportverenigingen, om zo op een participatieve manier, zoals over de keuzewijzer stadswater in bebouwd gebied, met elkaar in gesprek te gaan, ook binnen de waterketen. Dus niet het overnemen van de verantwoordelijkheid van de gemeente, maar wel vanuit kennis een bijdrage leveren en inspireren.

De heer De Jong: Voorzitter. Er blijven nog vragen over de watersystemen. Die vragen zijn niet voor niets gesteld, want wij hebben in de laatste periode natuurlijk heel veel neerslag over Nederland gehad. Onze buurwaterschappen hebben het grootste deel mogen ontvangen en zij hebben daar heel veel werk mee gehad. Ook ons waterschap is er natuurlijk mee geconfronteerd, met langdurige neerslag, net in de periode dat de zomerschouwen gingen starten. In de vragen is gevraagd om te kijken naar dynamische schouwen en naar de momenten waarop je in kunt grijpen. Ik zit in de inwerkperiode, ik zit veel in het veld en maak de mensen mee en zij hebben duidelijk laten zien dat er geanticipeerd is op vragen die in het veld leven, maar de omstandigheden waren zodanig nat dat deze het niet mogelijk maakten om direct overal tegelijk te zijn. Daarnaast zijn er nu wel stappen genomen, er werd gewoon door het gewas heen gereden wat normaal gesproken not done is. Ik heb zelfs mee mogen maken dat op het moment dat de werktijd voor de mensen voorbij was en er kwam een signaal van, er zit nog ergens een duiker verstopt, de mannen sprongen met zijn vieren in de bus en gingen er naartoe om het probleem op te lossen. Dus wat dat betreft toch wel aandacht voor het werkorgaan dat zijn best heeft gedaan om in deze moeilijke tijden de problemen op te lossen die zijn ontstaan, en te kijken naar de toekomst, naar het robuuster maken van het systeem. Wij hebben in de commissie Watersystemen afgesproken om hier gevolg aan te geven, kijken naar waar wij verbeterslagen kunnen maken, ook kijken naar het peilbesluit waar aanpassingen zullen moeten gebeuren. In de eerstkomende commissievergadering gaan wij ermee aan de gang.

De voorzitter: Nog twee openstaande punten. Het project sloten, oevers en dijken op orde. Dat is een heel groot project met vijftienhonderd (1.500) situaties met grondeigenaren, vaak situaties die jaren geleden zijn ontstaan en altijd zijn gedoogd, dat een agrariër, soms bewust, soms onbewust, grond bij zijn akker heeft getrokken. Wij zijn bezig met een operatie, ze krijgen een brief en worden allemaal thuis bezocht. Wij hebben er inmiddels ruim tweehonderd (200) bezocht. Nu uw vraag. Het komt voor en daar is een concreet geval van bekend, dat een van de agrariërs die wij bezochten, inderdaad vroeg, ik wil niet kopen of huren, maar kun je hier een waterberging realiseren. In het ene specifieke geval hebben wij die grond nodig voor andere doeleinden, zoals voor een EVZ of dijkversterking. Dus wij kunnen niet in alle gevallen altijd voldoen aan het verzoek om een waterberging te realiseren, want dat past niet altijd in de plannen. Als het wel past, dan staan wij open voor meerdere oplossingen. Daar gaat het keukentafelgesprek over, hoe kun je tot een oplossing komen die zowel gunstig is voor de agrariër en ook past binnen de plannen van het waterschap.

Participatie is veel genoemd. Wij merken en dat doet mij enorm deugd, dat je ziet dat wij op alle terreinen de bewoners aan het betrekken zijn. In het vorige algemeen bestuur hebben wij het succes van de dijkinspiratieteams besproken. Dat vind ik een enorm sterke vorm van participatie. Dat betreft de portefeuille van de heer Hieltjes. Wij hebben het gehad over de wateroverlast. In aanvulling op de heer De Jong, wat wij daar zien, bijvoorbeeld in Schuddebeurs samen met de ZLTO hebben wij naar aanleiding van de bui in augustus 2015 met elkaar plannen uitgevoerd, hoe voorkomen wij hier wateroverlast. Iets dergelijks doen wij ook in Fijnaart. Daar hebben wij een bewonersgroep met een apart boerenpanel en met hen bedenken wij samen effectieve maatregelen vanuit het idee dat de agrariër het terrein het allerbeste kent. Ik hoor verschillenden van u zeggen, maak gebruik van die kennis van de agrariërs en kom samen tot plannen en voer ze vooral uit om wateroverlast te voorkomen. Tot slot, dat raakt ook de waterkwaliteit. Ik pak het voorbeeld van Zundert, dat van oudsher kwetsbaar is. Dat gaat om bestrijdingsmiddelen en die zitten nog steeds boven de norm en daar komen ook nog verboden middelen voor. Samen met een groep boomkwekers die zich de schoffelgroep noemt en dat is een hele goede naam, want die hebben met elkaar bedacht dat als zij het jonge onkruid tijdig schoffelen, dan kunnen ze het gebruik van bestrijdingsmiddelen terugbrengen. Daar is het motto naar de boomkwekers toe, sluit je aan bij deze groep, dat is een soort studiegroep die samen optrekt om veel minder bestrijdingsmiddelen te gebruiken. Men weet ook in Zundert en dat was ook een oproep van beloon de voorloper en wees duidelijk voor de achterblijvers, als wij bij handhaving verboden middelen aantreffen of ze zitten boven de norm, dan wordt er handhavend opgetreden. Dat past in de filosofie die ik velen van u heb horen zeggen. Dus zeker participatie. Ik heb drie voorbeelden genoemd, bij dijkversterking, het voorkomen van wateroverlast en het halen van de waterkwaliteitsdoelen. Zet die agrariërs en burgers en alle kennis in, want wij zien daar hele positieve effecten van. Dat is de lijn van het Dagelijks Bestuur en ik vind het fijn te horen dat er volop steun voor is vanuit het algemeen bestuur.

De heer Van der Kallen: Er zijn geen vragen gesteld over mijn portefeuille, maar ik wil wel een aanvulling geven. Deels betreft de beantwoording van de heer Hieltjes ook mijn gemeente, maar naar aanleiding van de discussie of de bijdrage van mijn collega's, wil ik twee punten accentueren. Als het gaat om de vele bevindingen van mensen die in overtreding zijn, dan is een belangrijk onderdeel dat dat onze collega's van de gemeenten zijn, dus het betreft echt niet alleen agrariërs, het betreft ook burgers en bedrijven en vooral gemeenten. Dat ter nuancering dat wij die aanpak kiezen. Als het gaat om voorbeelden van wateroverlast en een andere aanpak, dan wil ik graag verwijzen naar een gemeente in mijn portefeuille, Loon op Zand die in 2014 herhaaldelijk werd getroffen door ernstige wateroverlast. Bij de gemeente is een discussie op gang gekomen waarbij de gemeente zelf het initiatief heeft genomen om te kijken wat zij zelf anders kan doen. Dat is een gemeente met een nogal afwijkend hoogteprofiel. Oostelijk ligt bijna vijf meter hoger dan westelijk. De mensen in zo'n lintdorp die oostelijk wonen, hebben nergens last van, maar veroorzaken het wel door hun verhardingen. Ze maken van de straat van oost naar west in feite een beek en west heeft een probleem. Uiteindelijk was de eindconclusie in de gemeente buiten dat de gemeenteraad een goed plan heeft vastgesteld, dat ook oost bereid is mee te betalen aan de zaak in west, terwijl dat voorafgaand in dat proces zeker niet het geval was. Daaruit blijkt dat als je met burgers op een informatieve manier de discussie aangaat en wijst op de verantwoordelijkheid die wij voor elkaar hebben, oost hooggelegen maar verhard, is medeverantwoordelijk voor de problemen in west en moet ook medeverantwoordelijk kunnen zijn voor de oplossingen en dan blijkt het in die gemeente te kunnen. Dit is een mooi voorbeeld voor andere gemeenten in het waterschapsgebied.

De voorzitter: Prachtig. Dit was toch een uitgebreide beantwoording. Wij hebben de tijd bijgehouden. Wij zitten ongeveer op het gemiddelde, want wij zijn met zes sprekers maal vier is vierentwintig (24). Wij komen precies aan de vijfentwintig (25) minuten met die ene zin erbij. Wij zitten in balans. Gezien de rest van de agenda verzoek ik de tweede termijn bondig te doen. Hierin is gelegenheid voor debat en moties inbrengen en toelichten, zodat wij de voortgang erin houden. Daarna is er een pauze.

De heer Mureau: Voorzitter, ik vind het een prima idee, want er moet ruimte en tijd zijn voor debat. Er waren bij onze fractie en andere fracties nog vragen die openstonden. Wilt u die schriftelijk beantwoorden?

De voorzitter: Ja, dat zei de heer Schots ook al, er is niet op iedere vraag antwoord gegeven. Aan de hand van de notulen zullen wij de openstaande vragen schriftelijk beantwoorden en dit aan iedereen toesturen. U bent allemaal uitgenodigd om aan het debat mee te doen.

De heer Mureau: Even een vraag, voorzitter. De tweede termijn heeft de vorm van een open debat. Moet ik mijn hand opsteken als ik straks wil reageren op een collega?

De voorzitter: Nee, u bent allen uitgenodigd om aan het debat mee te doen.

Tweede termijn

Mevrouw Bonthuis: Voorzitter, ik zal proberen het debat te openen. Ik voel mij wel uitgenodigd toch nog in te gaan op het thema waterkwaliteit. Ik ben blij te horen dat de heer Van der Aa aangeeft dat er gewerkt wordt aan een plan van aanpak, voortkomend uit de Verklaring van Amersfoort. Ik denk nog steeds dat dat heel hard nodig is. Ondanks dat de heer Schots heeft aangegeven dat wij door onze afvalwaterpersleiding een grotere opgave hebben, wil ik de discussie over waterkwaliteit echt niet alleen niet beperken tot de rioolwaterzuiveringsinstallaties. Wij hebben het ook over alle waterlichamen. Bij de provincie en elders zijn factsheets beschikbaar per waterlichaam, waar precies in staat hoe het zit met de al dan niet toegelaten stoffen. Daaruit blijkt nog steeds dat wij meer mogen doen in ons gebied, dus ik hecht eraan daar echt op in te blijven zetten. De heer Schots zegt iets over de tarieven en dat als wij echt veel werk zouden willen maken van de afvalwaterpersleiding, onze tarieven heel erg zouden stijgen. Dat is waar, maar tegelijkertijd denk ik, wij gooien het nu bij de buren in Zeeland over de schutting en het is misschien wel gemakkelijk om onze tarieven op deze manier laag te houden. Daar zijn nog wel meer mogelijkheden. Kortom, waterkwaliteit, fijn dat er een plan van aanpak is en dat er ingezet wordt en laten wij de discussie niet beperken tot alleen de rioolwaterzuivering.

De voorzitter: Het debat is geopend. Wil hier iemand op reageren?

De heer Van der Heijden: Ik zou weleens willen weten hoeveel het effluent dat wij uit Rilland in de Westerschelde laten gaan, slechter of beter is dan de Westerschelde zelf. Dat is natuurlijk wel heel belangrijk. Als het effluent qua kwaliteit beter is dan de Westerschelde zelf, dan denk ik niet dat wij de Westerschelde beter krijgen.

Mevrouw Bonthuis: Ik refereer aan de heer Schots, die zegt, wij halen met ons effluent in het hele gebied een percentage van zevenzeventig (77) in de breedte. Ik denk dat het te smal is om alleen naar de Westerschelde te kijken. Onze collega's in Brabant halen negentig procent (90%) en ik denk dat wij daar best iets van kunnen leren. Wij hoeven niet per se te zeggen dat wij ook tot negentig (90) willen gaan, maar dat is wel een ambitie hoger. Weet je, het gaat om de gezondheid van ons allen en de natuur. Dat is het allerbelangrijkste fenomeen wat hieronder ligt.

Mevrouw Franssen: Ik wil er toch wel op wijzen dat wij daar allerlei regelgeving voor hebben en als wij ons daaraan houden, dan is dat netjes. Daar betalen mensen ook voor, maar wij zitten ook aan het eind van een aantal grote rivieren waar wij best wat problemen kunnen krijgen met de waterkwaliteit. Als wij niet samenwerken op Europees gebied, dan kunnen wij natuurlijk roomser zijn dan de paus, maar dan gaat ons dat niet echt iets opleveren.

De heer Schouwenaars: Dan wil ik aan mevrouw Franssen vragen, de KRW is er juist op gericht om gezamenlijk afspraken te maken over de inspanningen die iedereen moet leveren. Als wij onze inspanning niet leveren zoals wij hebben afgesproken, dan mogen wij van mensen aan de overkant van de stroomgebieden niet verwachten dat zij wel hun afspraken nakomen. Daar ligt een dubbelwerking. Niet alleen het meten en dat soort dingen in de KRW, maar juist de governancestructuur die erachter zit, die is essentieel om de KRW in stand te houden en waarop wij onze inspanningen moeten blijven leveren.

De heer Slenders: Bij interruptie, als ik de heer Schots goed begrijp, dan houden wij, want u zei, wij moeten ons aan de afspraken houden. Wij trachten ons aan die afspraken te houden, wij halen onze normen. Dat is toch essentieel om op te merken.

De heer Schouwenaars: Dat was ook de essentie van mijn termijn zojuist, dat de ACW stelt dat wij de normen landelijk en Europees en op West-Brabants niveau niet halen en een tandje bij moeten zetten om het überhaupt te halen.

Mevrouw Raedts: Ik wilde precies hetzelfde zeggen. Dat is sterk. Wij kunnen allerlei voorbeelden noemen wat te veel moeite of geld kost en waarvan wij zeggen, misschien zijn anderen nog wel vervuilender dan wij. Ik wil hier toch een motie Waterkwaliteit op tafel leggen mede namens Water Natuurlijk en de PvdA, die oproept om met een heleboel partijen die nu ook al door het dagelijks bestuur naar voren zijn gehaald op provinciaal en landelijk niveau in het gebied van de waterzuivering maar ook bij de bron, tot een plan te komen. Ik hoor nu een heleboel reacties van het dagelijks bestuur, ik denk, als wij dat in een totaalplan krijgen, dan kunnen wij daar veel beter over oordelen dan dat wij versnipperd naar ons toe krijgen.

De voorzitter: Kunt u aangeven welke motie het betreft en die kort toelichten?

Mevrouw Raedts: De motie Waterkwaliteit.

De voorzitter: De motie is vooraf aan iedereen toegestuurd, dus iedereen heeft hem kunnen lezen. U wilt hem nu inbrengen?

Mevrouw Raedts: Die wil ik nu inbrengen en ik zal hem toelichten. Daarbij refereer ik ook aan wat er tot nu toe hier gezegd is. Je ziet dat waterkwaliteit een heel belangrijk aspect is voor de volksgezondheid en gezondheid en een gezonde leefomgeving worden steeds van grotere waarde, dus wij zullen daarbij als waterschap in het bereiken van een gezonde leefomgeving betrokken raken. Een gezonde waterkwaliteit is voor het waterschap een wettelijke taak, dus wij moeten daar iets mee. Wat ik steeds vaker hoor, door wateroverlastsituaties door heftige buien is er meer behoefte aan waterbergingsgebieden, maar welke veehouder of natuurterreineigenaar wil vuil water over het land als waterbergingsgebied? Het wordt heel moeilijk om waterbergingsgebieden te vinden als het water niet schoon genoeg is. Het is al gezegd, de stroomgebiedsplannen zijn geëvalueerd door het Bureau voor de Leefomgeving en de Adviescommissie van minister Schultz en die hebben geconstateerd dat als wij niet meer doen dan wat daarin staat, dan halen wij een boete uit Brussel binnen. Ik weet dat dat gerelativeerd wordt, maar wanneer zo'n adviescommissie dat constateert, dan moeten wij heel goed kunnen aangeven dat wij alle maatregelen die denkbaar zijn, hebben uitgeprobeerd en als wij met al die maatregelen nog niet die doelen halen, dan is er een mogelijkheid dat je die naheffing niet krijgt. Wat is nodig? De motie roept dan ook op dat het dagelijks bestuur inzet op een intensivering om tot een goede kwaliteit van het oppervlaktewater te komen en streeft ernaar om aan het einde van deze bestuursperiode op zijn minst tot de middenmoot van Nederland te behoren en vooral om nu nog samen met partners een plan te maken hoe daar te komen. Dan zijn alle elementen die nu genoemd zijn, onderdeel van dat plan.

Motie Waterkwaliteit

Het algemeen bestuur van waterschap Brabantse Delta in openbare vergadering bijeen op 13 juli 2016.

Overwegende dat:
- *Een goede kwaliteit van oppervlaktewater, chemisch en ecologisch, van groot belang is voor de gezondheid van mens en natuur; schoon water derhalve geen luxe is, maar een noodzakelijk maatschappelijk goed;*
- *De zorg voor schoon oppervlaktewater een wettelijke taak is van waterschappen;*
- *De Adviescommissie Water (AcW) van de minister van IenM heeft geconstateerd dat de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater in Nederland niet op orde is en dat Nederland te maken heeft met een aantal hardnekkige problemen: er zijn op veel plekken te hoge concentraties van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen. Ook zijn er andere waterkwaliteitsproblemen geconstateerd, zoals resten geneesmiddelen en microplastics;*
- *De waterschappen op 27 mei 2015 de Verklaring van Amersfoort hebben ondertekend, die handelt over voldoende en schoon water en dat deze ondertekening verplichtingen met zich meebrengt;*
- *De waterkwaliteit in West- en Midden-Brabant op alle parameters van de chemische en de biologische toestand onder het gemiddelde Nederlandse niveau ligt;*
- *Het dagelijks bestuur van waterschap Brabantse Delta de urgentie en noodzaak ziet om zowel tot een optimaal zuiveringsrendement als tot versnelling te komen in de reductie van emissies en gewasbeschermingsmiddelen.*

Spreekt als zijn mening uit dat er gericht en in samenwerking met andere betrokken partijen gewerkt moet worden aan een versnelling in de verbetering van de waterkwaliteit in West- en Midden Brabant.

Roept het dagelijks bestuur op tot:
- *Intensivering van de inzet om een goede kwaliteit van ons oppervlaktewater te realiseren met als streven aan het eind van de huidige bestuursperiode op het vlak van waterkwaliteit ten minste tot de middenmoot te behoren van de Nederlandse waterschappen;*
- *Hiertoe nog dit jaar samen met de partners een concreet plan van aanpak op te stellen, inclusief een uitvoeringsparagraaf en in samenspraak met het Algemeen Bestuur;*
- *Het Algemeen Bestuur ten minste tweemaal per jaar te informeren over de verrichte inspanningen en de bereikte resultaten op dit dossier*

en gaat over tot de orde van de dag.
Fracties Natuurterreinen, Water Natuurlijk, PvdA

Mevrouw Korst: Wij willen graag reageren op de motie. U zegt bij overwegende dat, u spreekt in eerste instantie over alles bundelen en over de waterkwaliteitsproblemen, de constatering van geneesmiddelen en microplastics. Ik denk dat als je alle waterkwaliteitsproblemen bij elkaar optelt, dan praat je ook over drugsafval, rioolwaterzuiveringen en overstorten en ook de watervogels leveren een bijdrage aan de belasting van het oppervlaktewater. Dat zijn allemaal constateringen die op dit moment niet echt meegenomen zijn in de cijfers en de berekeningen. Daarnaast geven de stikstof- en fosfaatberekeningen waarin de concentraties vanuit de steden zijn opgeteld, ook een onduidelijk beeld. Er zitten heel veel

onduidelijkheden in de waterverontreinigingen in de allerbreedste zin en die op dit moment ook meegenomen moeten worden. Daarom kunnen wij de motie om deze redenen niet steunen. Wij zijn het overigens wel eens met het feit dat er misschien meer samenwerking moet komen en dat er samengewerkt wordt aan versnelling. Dat is ook bij de Delta Agrarische wateren, daar staat het dagelijks bestuur achter. Alle doelstellingen waar wij over spreken en de waterkwaliteit bundelen, dat is nog een lastig vraagstuk.

Mevrouw Franssen: Ik wil graag reageren op de motie, maar ook op het plan waar mevrouw Raedts aan refereert. Volgens mij hebben wij een plan en dat heet KRW en daar houden wij ons ook aan. Als wij dan naar de motie kijken, dan kan dat volgens ons alleen gerealiseerd worden wanneer er hele nieuwe technische ontwikkelingen gaan ontstaan, waardoor het ook nog betaalbaar blijft. Het is volgens mij ook geen motie, maar een amendement, want het trekt nogal een wissel als wij dit gaan doen op onze begroting. De kosten zullen aanzienlijk zijn. Als wij het hebben over medicijnresten en dergelijke uit het water halen, dat is geen sinecure en een uiterst kostbare activiteit. Daarvoor wil ik echt waarschuwen. Wij kunnen ook niet instemmen met de motie.

Mevrouw Bonthuis: Ik reageer op de bijdrage van mevrouw Korst. Ik vond dat u hele zinvolle voorstellen deed die deze motie compleet zouden maken, dus wat mij betreft voegen wij ze toe. Ik bestrijd de aanname aan de voorkant dat dit per se veel meer geld gaat kosten, sterker nog, ik hoor dat het dagelijks bestuur bezig is met een plan hierover. Ik denk dat dat in elkaar geschoven zou kunnen worden. Laten wij nou niet de dingen weggooien voordat wij weten of het ons echt iets extra's gaat kosten.

De heer Taks: Ik zou zeggen, wacht het plan van aanpak van het dagelijks bestuur af en kijk eerst of daar tekortkomingen in zitten, die dan misschien een motie rechtvaardigen. Waterkwaliteit is een kerntaak van het waterschap, daar is geen twijfel over mogelijk, maar de motie pleit voor intensivering. Je kunt alleen maar intensivering bepleiten als je ook de financiële consequenties in beeld hebt. Ik ben het niet eens met mevrouw Bonthuis dat die consequenties er niet zouden zijn. Het kost meer geld en dat is niet voorzien in de huidige kadernota. Dus wij wachten gewoon even op het onderzoek van het dagelijks bestuur en als dat tekortkomingen vertoont, dan zijn wij aan zet.

Mevrouw Bonthuis: Ik zei niet dat ze er niet zouden zijn, ik zei dat het goed is om ze in beeld te brengen. Dat vind ik prima.

De heer Van der Heijden: Als je ze in beeld wilt brengen, dan kun je dat beter doen voordat je iets aanneemt. Dan weet je meteen waar je mee instemt.

Mevrouw Raedts: Deze motie zegt ook niet wat het gaat kosten en dat het meer gaat kosten. Het gaat erom dat op een rij te zetten. Natuurlijk vragen wij om dat dit jaar nog eens op een rij te zetten, een plan voor te maken, zodat wij met dat plan waarin alle aspecten van waterkwaliteit waar wij inbreng in hebben of een rol in kunnen spelen, op een rij staan en dan kunnen wij beslissen of het financieel is op te brengen en waar de grootste kansen liggen.

De voorzitter: Misschien om herhalingen te voorkomen, zullen wij als dagelijks bestuur zo dadelijk reageren, ook het algemeen bestuur gehoord hebbende. Zijn er nog andere punten voor het debat? Tenzij er nog nieuwe inzichten zijn, anders gaan wij elkaar herhalen en dat zou jammer zijn. Er zijn nog een paar punten.

De heer Verhulst: Los van deze motie, inzetten op zuivering in het algemeen is nodig en heel goed, maar het is en blijft een end of pipe oplossing. Ik wil toch aandringen op nog meer preventie, kijken naar de bron en dat in ons plan Communicatie nadrukkelijk mee te nemen zodat wij zorgen dat daar het bewustzijn groter wordt en dat daar meer actie genomen wordt.

De heer Kocx: Voorzitter. Aansluitend op wat de portefeuillehouder over de NWB heeft gezegd, zou ik een voorstel willen doen. Het rapport is in het Engels, maar heeft een managementsamenvatting van vijf pagina's. Mijn verzoek zou zijn om in ieder geval die vier of vijf pagina's te vertalen in het Nederlands en misschien wordt dat al wel intern ergens gedaan en die vertaling zo spoedig mogelijk aan het algemeen bestuur te sturen met wellicht daarbij een korte notitie van het dagelijks bestuur over de mogelijk gevolgen en over de borging van de financiële belangen.

Mevrouw Bonthuis: Ik wil mijn motie indienen en toelichten. Is het handig om die voor te laten gaan?

De voorzitter: Mijnheer Slenders, u krijgt voorrang.

De heer Slenders: Ik wil een opmerking maken over de motie. Daarin wordt gesproken over het terugdringen van emissies en gewasbestrijdingsmiddelen, maar dat is gewoon landelijk beleid, waar wij nou eenmaal niet over gaan.

Mevrouw Bonthuis: Even een heel ander thema, enigszins anders in ieder geval. Wij willen graag een motie indienen als fracties Water Natuurlijk, Natuurterreinen en PvdA over circulaire economie. Wij hebben daar als waterschappen een landelijke opgave afgesproken. Natuurlijk gaan wij starten met de discussie in het kader van onze themabijeenkomst duurzaamheid, over onder andere dit thema. Ik zou het zo jammer vinden als wij dat wat wij al hebben afgesproken in landelijke zin, zouden laten liggen en dat nog eens over gaan doen. In feite pleit ik ervoor om de discussie over de energiefabriek naar voren te halen, en vragen wij aan het dagelijks bestuur om alvast wat stappen te zetten, zodat wij daar heel gericht in het najaar over kunnen discussiëren als wij onze bijeenkomst over duurzaamheid in oktober hiervoor hebben. Wij hebben met elkaar afgesproken dat wij in 2020 voor veertig procent (40%) kunnen voorzien in onze eigen energiebehoefte, maar wij worden op dit moment een beetje ingehaald door de actualiteit, door de Green Deal van maart jl. waarin wordt voorgesteld om als waterschappen al in 2025 volledig energieneutraal te werken. Dit is een gigantische opgave en wij stellen voor het onderzoek naar de haalbaarheid hiervan te versnellen. Als wij ervan uitgaan dat op dit moment geheel Nederland – als wij het hebben over waterschappen – slechts achtentwintig procent (28%) zelfvoorzienend is als het gaat om energie, dan hebben wij in de vier jaar die wij nog hebben, sowieso al een flinke opgave om tot die veertig procent (40%) te komen. Wij hebben eerder iets gezegd over vijftig procent (50%) in 2030, maar dat is eigenlijk al volstrekt achterhaald en ik wil die versnelling graag met u onderzoeken.

Motie Circulaire Economie

Het algemeen bestuur van waterschap Brabantse Delta in openbare vergadering bijeen op 13 juli 2016.

Overwegende dat:
- *Innovatie bij het dagelijks bestuur van ons waterschap hoog in het vaandel staat;*
- *De Unie van Waterschappen (UvW) in maart 2016 de Green Deal Energie heeft ondertekend, waarbij de realisatie van zogenaamde energiefabrieken en fosfaatinstallaties vanzelfsprekend uitgangspunt is en er wordt ingezet op verbreding naar andere vormen van duurzame energieopwekking;*
- *In de Green Deal Grondstoffen tussen de Rijksoverheid en de UvW uit 2014 reeds winning van fosfaat was opgenomen;*
- *Beide Green Deals een directe inspanningsverplichting met zich meebrengen;*
- *Innovaties de basis vormen van een circulaire economie. Dat biedt kansen voor ondernemers: meer ketensamenwerking, nieuwe producten/productiewijzen, minder grondstoffenverbruik en minder afval;*
- *In relatie tot dit specifieke thema Circulaire Economie/Energiefabriek actief in te zetten op de uitwerking van dit thema; vraag is immers niet óf we dit gaan doen, dat is al besloten, maar vooral 'hoe'.*

Verzoekt het dagelijks bestuur:
- *Het algemeen bestuur eind van dit jaar een 'routekaart' (plan van aanpak met tijdpad) ter besluitvorming voor te leggen omtrent de uitwerking van het thema Circulaire Economie/Energiefabriek;*
- *Hierin een aantal scenario's/businesscases op te nemen die het Algemeen Bestuur kan bespreken in haar oordeelsvormende bijeenkomst over duurzaamheid in oktober 2016;*
- *Daarin ook de resultaten van de pilot op Nieuwveer te verwerken;*
- *Nog deze bestuursperiode te starten met uitvoering van onderdelen uit deze routekaart, zodanig dat Brabantse Delta kan voldoen aan de afspraken die in het SER Energieakkoord zijn vastgelegd: in 2020 voor veertig procent (40%) kunnen voorzien in de eigen energiebehoefte en onderzoeken van de mogelijkheden om in 2025 volledig energieneutraal te werken,*
- *Over de voortgang hierin halfjaarlijks terug te rapporteren aan het Algemeen Bestuur*

en gaat over tot de orde van de dag.
Fracties Water Natuurlijk, PvdA, Natuurterreinen

De voorzitter: Zijn er leden die willen reageren op deze motie en de toelichting van mevrouw Bonthuis? Kort graag.

De heer Van der Heijden: Ik vind het toch wel raar, u zit zelf in de commissie Bestuurlijke Vernieuwing en wij hebben het BOB-systeem en dat wil zeggen dat wij in de eerste de beste vergadering in september gaan verkennen wat er allemaal kan en hoe het zit. Nu wilt u hebben dat het dagelijks bestuur alvast richting aangeeft. Dat vind ik toch eigenlijk wel tegenstrijdig.

Mevrouw Bonthuis: In mijn ogen is dat niet het geval, want ik wil nog steeds verkennen wat duurzaamheid is met ons allen. Duurzaamheid is veel meer dan energiefabrieken en energiebesparing realiseren. Maar wij

hebben eigenlijk al een afspraak staan om op die energiebesparing in te zoomen, landelijk, daar is gewoon een keiharde afspraak over gemaakt tussen alle waterschappen en het Rijk. Ik vind het jammer dat wij die over gaan doen met het idee dat wij daar nog iets over willen vinden. Wij moeten niet iets vinden dat wij dit moeten gaan realiseren, wij kunnen wel iets gaan vinden over het hoe. Daarom vraag ik die versnelling via scenario's.

De heer Kocx: Eigenlijk dezelfde opmerking als fractie Ongebouwd. In feite vinden wij de motie nu te voorbarig. Wij gaan bestuurlijke vernieuwing in, wij gaan het BOB-systeem doen, in september beeldvormend, een eerste stap doen. Ik zou zeggen, wacht die af en dan kunnen wij alle kanten uit en nu ons al vastleggen om een bepaalde richting in te gaan, het zou zo maar kunnen zijn – je weet het nooit – dat uit die beeldvorming komt, we gaan toch iets anders doen.

Mevrouw Korst: Wij denken daar anders over. Circulaire economie is belangrijk. Er zijn al stappen gezet als dit als onderdeel in de BOB-vergadering in de voorbereiding meegenomen wordt. Het onderzoek naar de mogelijkheden om energie neutraal te gaan werken, ondersteunen wij. Wij zien het eigenlijk al als versterking naar de BOB-vergadering toe hoe het neergezet kan worden, eigenlijk al een beetje beeldvormend. Zo zou je het kunnen zeggen, wat verwerkt wordt in de BOB-vergadering.

De voorzitter: Ik schors de vergadering even voor een reactie van het Dagelijks Bestuur op de beide moties. Het is meteen een pauze. Ik heropen de vergadering. Wij starten met de motie Circulaire Economie. Het dagelijks bestuur heeft zich beraden en constateert dat het verstandig is om de motie mee te nemen in de voorbereiding van de themasessie over duurzaamheid. Die kent een ambitieus pad met in september de beeldvorming, oktober de oordeelsvorming en nog dit jaar de besluitvorming. Het lijkt ons verstandig om dit mee te nemen in het traject rondom duurzaamheid, waar ook nog andere zaken ingebracht kunnen worden dan wat in de motie staat, want dat thema is ruimer dan wat in de motie staat. Dan krijgt het zijn plaats in de BOB-systematiek over duurzaamheid. Voor de motie over waterkwaliteit geef ik het woord aan de heer Van der Aa.

De heer Van der Aa: In eerste termijn heb ik al aangegeven dat er regionaal op stroomgebiedsniveau een plan van aanpak in voorbereiding is, waarvoor de eerste afspraken direct na de vakantie gepland staan. Die starten dus komende september. Wij vinden het als Dagelijks Bestuur passender en geschikter om daarbij aan te sluiten en daar onze inzet op te plegen en onze inbreng te leveren. Dat betreft alle partners die ik straks heb genoemd, maar daarbij ben ik de LTO, een hele belangrijke partner, vergeten te melden. Wij rapporteren zo snel mogelijk wanneer er resultaten bekend zijn. Alleszins stellen wij voor om het thema waterkwaliteit naar aanleiding van de ervaringen bij dit plan, centraal te stellen bij de voorbereiding van de kadernota voor volgend jaar.

De voorzitter: Mooi. Kunnen wij na deze beantwoording door met de agenda?

Mevrouw Raedts: Ik wil er graag even op reageren. De reactie stemt in die zin wat hoopgevend dat er toch een plan van aanpak komt en dat er veel aandacht voor is, maar ik wil de motie aanhouden tot het moment dat wij het plan van aanpak of de eerste aanzet daartoe gerapporteerd krijgen in het algemeen bestuur

De heer Schouwenaars: Voorzitter, kan het dagelijks bestuur aangeven wanneer dat plan van aanpak in het algemeen bestuur aan de orde komt?

De voorzitter: Ik kijk naar de heer Van der Aa, die is daar druk mee doende.

De heer Van der Aa: Dat kan ik op dit moment niet exact zeggen. Ik hoop en verwacht dat het voor de kerst gereed is, maar daar kan ik geen toezegging voor doen, want wij zijn ook van anderen afhankelijk.

De voorzitter: Dit is teamwerk, participatie, dus je bent ook van anderen afhankelijk. Wij zullen doen wat in onze mogelijkheden ligt.

Mevrouw Bonthuis: Wij gaan akkoord met het voorstel van het dagelijks bestuur voor de motie Circulaire economie.

De voorzitter: Mooi, dank hiervoor. Er valt nog veel te doen en wij hebben nog een half uur. Ook het besloten deel moeten wij vanavond nog behandelen om meerdere redenen. Ik doe een beroep op u om met een zekere voortvarendheid door de resterende agendapunten te gaan, want deze punten zijn goed voorbereid, echter zonder u tekort te doen als besluitvormende instantie.

Besluit: Het algemeen bestuur stelt de kadernota 2017 – 2026 vast.

3.b. Naams- en scopewijziging Voorbereidingscommissie Financiële Jaarstukken

Besluit: Het algemeen bestuur stemt in met de naams- en de scopewijziging van de Voorbereidingscommissie Financiële Jaarstukken overeenkomstig bijgevoegd concept-besluit.

3.c Lange termijnagenda en BOB

De voorzitter: Een prachtig stuk met dank aan de zeer enthousiaste werkgroep Bestuurlijke Vernieuwing. Bij de kadernota zijn er meerdere interventies over geweest. Is het nog een brandend iets of kunnen wij hier gewoon mee instemmen?

De heer Van Noord: Voorzitter, wij zijn het eens met dit voorstel, maar wij willen op twee dingen blijven wijzen. Laten wij er alsjeblieft op blijven letten dat wij de vergaderingen beperkt houden zoals die nu zijn en dat wij er niet heel veel meer bij krijgen. Er staat in de stukken dat dat de intentie is, maar nogmaals aandacht daarvoor. Mijn fractie wil er ook op blijven wijzen dat wij deze stap nu met BOB gemaakt hebben, maar dat het besturen op hoofdlijnen echt nog wel een punt is waar wij verder aan zullen moeten werken. Wij kijken bijvoorbeeld uit naar het voorstel dat het dagelijks bestuur aan het ontwikkelen is over het programma STUW.

De heer Taks: Voorzitter, de vorige keer toen wij hierover spraken, hebben wij het gevoel gekregen dat niet alles precies helder is geworden. Dit is een besluitvormende nota en die trekt de conclusie dat het algemeen bestuur "gematigd" positief staat, gematigd is echt ons standpunt, want wij hebben scepsis, maar de meeste van onze vragen worden door deze besluitvormende notitie wel afdoende beantwoord. Wij gaan constructief meewerken met het proces, maar wij blijven kritisch. Verder akkoord.

De heer Sneep: Voorzitter. Wij ondersteunen de systematiek van BOB, maar wij onderkennen ook het risico van meer vergaderingen en wellicht vertraging in de besluitvorming. Wij willen BOB enerzijds koppelen aan de al geplande themabijeenkomsten. Die vergaderingen staan er en dan is dat zeker niet meer. Wij willen graag de suggestie doen om in één keer de BOB-trits op zo'n avond te doorlopen. Dan kun je wat vroeger beginnen bijvoorbeeld met een broodje en dan kun je het bloksgewijs in een keer doorlopen. Dan win je heel veel tijd en door de pressure cooker win je waarschijnlijk in effectiviteit.

Mevrouw Bonthuis: Even naar aanleiding van de opmerking van de VVD, het is eigen aan het BOB dat je het juist niet in een keer kunt doorlopen. Ik kan mij wel voorstellen dat je combinaties kunt maken met beeldvorming en themasessies, ja, en misschien nog wat kunt uitproberen bij oordeelsvorming en besluitvorming. Maar je hebt juist tijd nodig om na te denken en om het debat te voeren met elkaar, dus dat staat volledig haaks op elkaar.

De heer Sneep: Daar wil ik graag even op reageren, voorzitter. Het idee van in een keer doorlopen is niet dat je het aansluitend zonder overleg tussendoor doet, maar juist dat je even een time out neemt van een uur en met je fractie overlegt, dan komt de volgende stap en volgt er weer overleg en je dan het volgende stapje maakt. Vandaar de suggestie om iets vroeger te beginnen met de beeldvorming en een broodje en dan met tussenpozen de andere twee stappen er achteraan.

De heer Van der Heijden: Voorzitter, volgens mij kan dat niet. Wij gaan een beeldvormend iets beginnen en de ambtenaren zijn nog niet op de hoogte. Die zullen toch ook de stukken aan moeten passen aan de oordeelsvorming en die moeten dat dan ook in een uurtje doen. Ik denk niet dat het gaat lukken.

De voorzitter: Ik zie mijnheer Van der Heijden, dat u de hele publieke tribune mee heeft! Dat is heel verstandig, ook wat mevrouw Bonthuis hierover zei. Alles overziende, ook de oproep van de heer Van Noord om niet meer te gaan vergaderen, wordt gewaardeerd. Op dit moment is sprake van één extra vergadering dit jaar tot aan de kerst. Ik wil wel een toezegging doen dat het niet meer dan een wordt. Dat geeft een stukje houvast. Als u die ene eraf haalt, dan kunnen wij in het gedrang komen, want wij willen recht doen aan het slagen van deze systematiek. Wij zullen zo zeggen, dit jaar wordt maximaal tot en met kerstmis plus een en dat geeft ook de discipline dat wij zoveel mogelijk proberen binnen bestaande thema-avonden en algemeen bestuursvergaderingen de bestaande gremia te benutten en niet te gemakkelijk te grijpen naar een extra avond. Ik zie ook de leden van de werkgroep knikken en dat is belangrijk, want zij zijn de voorlopers op dit gebied. Dan gaan wij het aldus doen. Dat betekent dat wij kunnen instemmen met de lange termijnagenda die door de fractievoorzitters nader wordt voorbereid, voert de BOB-systematiek in voor een beperkt aantal belangrijke, niet urgente onderwerpen en wij hebben de spelregels hiermee vastgesteld.

Mevrouw Bonthuis: Ik wil aan het einde van dit stuk een verwijzing naar de mensen op de publieke tribune maken waar de aartsvaders van de bestuurlijke vernieuwing zitten. Ik vind het leuk dit te vermelden, want zonder hen was het hier niet gekomen. Dat als eerbetoon.

De voorzitter: Het gaat over de heren Dubbelman en Van der Veer. Het is aardig dat u dat zegt mevrouw Bonthuis, want deze twee mannen hebben ons aan de hand genomen bij dit thema en zie hier het prachtige resultaat. Dank aan de heer Dubbelman en de heer Van der Veer.

Besluit: Het algemeen bestuur:
1. Gaat werken met een lange termijn agenda die door de fractievoorzitters wordt voorbereid;
2. Voert de BOB-systematiek in voor een beperkt aantal belangrijke, niet urgente, onderwerpen;
3. Stelt de spelregels vast voor de lange termijnagenda en de BOB.

3.d Treasury Statuut 2016

Besluit: Het algemeen bestuur stemt in met:
1. Het Treasury Statuut 2016;
2. Vereenvoudiging van het proces door het laten vervallen van de jaarlijkse delegatie van de uitvoering van het treasurybeleid aan het Dagelijks Bestuur en het nu structureel regelen van deze delegatie.

3.f. Vaststelling Projectplan EVZ Molenbeek fase 3 (gedeeltelijk) te Roosendaal

De heer Van Noord: Voorzitter, een mooi project, goed om uit te voeren. Wij hebben geen extra vragen.

De heer Verhulst: Een prima plan waar wij mee in kunnen stemmen. Een EVZ aanleggen midden door de stad, dat is niet iets wat wij iedere maand voorbij zien komen. Dat is een prima kans om water, waterbeheer, ecologie, maar ook de werkzaamheden van ons waterschap goed onder de aandacht van de Roosendaalse burger te brengen. Ook weer de participatie in beeld brengen. Met een goed bord erbij kan dit via de communicatie een heel groot bereik hebben, dus complimenten.

De heer Hieltjes: Dank voor de steun.

Besluit: Het algemeen bestuur stelt het projectplan Molenbeek fase 3 (gedeeltelijk) te Roosendaal vast.

4. Mededelingen

4.a Betrokkenheid Algemeen Bestuur bij de Omgevingswet

De heer Schouwenaars: Voorzitter. Blij met deze mededeling en de planning daarvan. Wij zouden wel aandacht willen vragen voor de visie van het Dagelijks Bestuur op wat de Omgevingswet voor impact op de organisatie gaat krijgen, niet alleen hoe het allemaal vertaald wordt in juridische kaders en AMvB, maar wij krijgen als waterschap in het kader van de Omgevingswet een compleet andere rol. Ik wil daar graag aandacht voor vragen in de notitie.

De heer Arts: Ik denk dat wij nog zeker de kans krijgen om een keer terug te komen op de Omgevingswet, dus ik kan heel kort zijn. Ik vraag aandacht voor de positie van het algemeen bestuur in de implementatie van de Omgevingswet.

De voorzitter: Dat is de reden van dit voorstel, dat u nog een keer de gelegenheid krijgt om kennis te nemen en input te leveren. Wat de heer Schouwenaars zegt, is volstrekt waar. Het heeft een enorme impact op de organisatie. Ik zal een toezegging doen dat wij in de bespreking met u de effecten op de organisatie meenemen. Ik zie de secretaris-directeur ook knikken. Wij hebben uw punt ook onderkend.

Besluit: Het Algemeen Bestuur neemt de mededeling voor kennisgeving aan.

5. Ingekomen stukken

De voorzitter: Hier is een ordevoorstel voor.

Mevrouw De Koning: Ik had bij de technische vragen aangegeven dat het heel wenselijk is om de ingekomen stukken openbaar te maken, die zijn nu niet openbaar voor de burgers. Ik ben het er natuurlijk wel mee eens dat wij het efficiënter moeten behandelen zoals het hier ook staat.

De voorzitter: Mag ik hier een procesvoorstel voor doen? Want u heeft een interessant punt en daarom is het op de agenda gezet. Mijn voorstel zou zijn om op 15 september in het fractievoorzittersoverleg te bespreken hoe wij omgaan met de ingekomen stukken. Dat wij dat daar doen?

Mevrouw De Koning: Ik wil er nog iets aan toevoegen. Ik denk dat het heel belangrijk is dat wij de burgers laten zien dat wij ze horen en dat wij ze laten zien dat wij transparant zijn naar wat wij terugkoppelen. Dat is vooral denk ik, omdat wij ook vinden dat wij de burgers betrokken willen hebben bij wat dan ook, dat zij met initiatieven komen en dat zij meedenken. Dat krijgen wij niet voor elkaar als wij eigenlijk weer iets achter de schermen regelen, waarbij juist die persoon die het heeft aangekaart, wel antwoord krijgt, maar dat de rest van de wereld het niet weet en daar gaat het mij vooral om.

De voorzitter: Dat nemen wij mee richting het fractievoorzittersoverleg en zullen dan met een voorstel komen. Dit is belangrijke input, bedankt, mevrouw De Koning.

Mevrouw Bonthuis: Voorzitter, nog even naar aanleiding van. Wij hebben eerder in de werkgroep Bestuurlijke Vernieuwing dit punt meegenomen en daar is het voorstel uitgekomen om het niet meer vanzelfsprekend te agenderen. Kennelijk is dat niet adequaat genoeg, want ik deel wel het punt dat mevrouw De Koning aandraagt. Misschien mag ik een voorstel naast het uwe leggen, om het weer op te pakken in de werkgroep Bestuurlijke Vernieuwing en het nog iets beter te doen in de zin dat wij wel snel terugkoppelen naar de indiener van de vraag. Dan houden wij het daar waar het lag en ligt eigenlijk.

De voorzitter: Dat kan ook. Maar het is wel zo dat ik wil vasthouden aan 15 september, en als de werkgroep Bestuurlijke vernieuwing voor die tijd nog een goede zienswijze hierover heeft, zeer welkom. Wij nemen dat mee naar het fractievoorzittersoverleg van 15 september, daar zet ik het in ieder geval op de agenda. Qua type werkzaamheid is het iets wat daar thuishoort, maar wij maken heel graag gebruik van de goede denkkracht en inzichten van de werkgroep Bestuurlijke vernieuwing.

6. Rondvraag

Mevrouw Van den Berg: Voorzitter. Ik heb een verzoek aan de dijkgraaf, of zij bij de Unie van Waterschappen wil agenderen onze rol en positie in Europa. Bij de oprichting van het Comité van de Regio's heeft de Unie besloten om geen deelnemer te zijn van de Nederlandse delegatie. Aangezien wij nu meer een politiek orgaan zijn geworden, vind ik dat wij bij de Nederlandse delegatie ook een positie moeten hebben. Die wordt nu eigenlijk gevuld door het IPO en de VNG. Water is in Europees kader een belangrijk thema en de Watercommissie van het Comité van de Regio's wordt nu ingevuld door het IPO. Ik vind eigenlijk dat er iemand van de Unie moet zitten. Dus het verzoek aan u om daar een lobby voor te starten.

De voorzitter: Ik ga eerst na hoe het precies zit, want die Comités van de Regio's worden best wel belangrijk. Is het juist dat wij niet meedoen en wat is daar de motivering voor. Wij zullen ons daar binnen het dagelijks bestuur over beraden, want het is een interessant punt wat u aandraagt. Ik zal tevens sonderen bij de collega-dijkgraven.

De heer Van Noord: Voorzitter. Meer een mededeling. Bij de Suikerunie waar ik werk, wordt morgen een duurzaamheidscongres georganiseerd dat in het kader staat van samen duurzaam vooruit. Wij hebben daar verschillende overheden, bedrijven en onderwijsinstellingen gevraagd om een inspirerend verhaal te vertellen over hoe er samengewerkt wordt en hoe je samen verder kunt in duurzaamheid. Wij hebben natuurlijk ook gevraagd of ons waterschap daar een bijdrage aan kan leveren en ik ben zeer verheugd dat zij morgen niet alleen een verhaal vertellen, maar zelfs een standje met allerlei promotiemateriaal hebben om inspiratie te geven over hoe het waterschap samenwerkt op het gebied van duurzaamheid. Dat wilde ik even melden, waarvoor dank.

De voorzitter: Hier gaan wij graag aan meedoen. U bent ook een zeer gerespecteerd algemeen bestuurslid. Ik herinner mij nog altijd de prachtige excursie naar het bedrijf met het vorige algemeen bestuur, dus toen het verzoek kwam, wilde het dagelijks bestuur daar graag aan meedoen.

De heer Van der Heijden: Ook een mededeling. Gisteren hadden wij een vergadering van de plaatselijke ZLTO en er was veel waardering voor het waterschap voor hoe het peil toch flexibel ingevuld wordt in deze natte periode.

De voorzitter: Dank, mijnheer Van der Heijden, want het is belangrijk dat de doelgroep agrariërs tevreden is over het waterschap. Dat is fijn om te horen.

7. Sluiting

De voorzitter: Bedankt voor uw inbreng en aandacht op deze avond en een behouden thuiskomst. Ik sluit deze openbare vergadering om 22.20 uur.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het Algemeen Bestuur op 14 september 2016.

Het algemeen bestuur,

De dijkgraaf	De secretaris-directeur
Mw ir. ing. C.P.M. Moonen	ir. H.T.C. van Stokkom